

Předjarním Horáckem

Toulám se tímhle požehnaným krajem. Zde tvořil Jakub Deml, básnil Jan Zahradníček, malíři hýřili na svých plátnech tisíci barvami. Jaro už klepe na dveře a probouzí k životu všechno živé, co přečkalo svoji další zimu. Zatím jsi ještě zahalen, ty rodný kraji, do mlh a oparu, zbytky navátého sněhu vykreslují bílé plochy, do kterých se nesměle zakusují paprsky slunce. Zastav se a zaposlouchej se! Uslyšíš, jak tiše a nenápadně přichází nové jaro, v potůčcích zurčí čistá voda, uvolněná z ledového zakletí. Cítíš ten začátek života společně s přírodou, jejíž jsme nedílnou součástí.

Po poli za Zrádným kopcem běží srna, rezavý bod na tmavém pozadí lesa. V břiše nese rostoucí embryo kolouška, jako příslib budoucího života. Šedivé kočičky na jívách zmrzle vykukují z okvětních pouzder a čekají na první včely. Šípkové keře v kopečcích sbírají sílu k novému květenství svých skromných květů. Nad krajinou se vznáší duch Jara.

A potom, až v této tiché krajině načerpáš nových sil, dej každému dni příležitost, aby se mohl stát tím nejkrásnějším dnem ve tvém životě. A obdaruj tímto kouzlem i své blízké. Těšme se na opětovné shledání s jarem, zimní únava zmizí, na sever odletí černí havrani. Slunečné dny přicházejí i k nám...

*Ing. Rostislav Tesař
Kresba: Ing. Josef Šenkýř*

Z OBECNÍHO ÚŘADU

Plnění programového prohlášení obecního zastupitelstva v Budišově na volební období 2002 – 2006 po roce 2004

Hospodářství a finance

Podpora rozvoje řemesel a služeb.

S pomocí obce vznikla v Budišově cukrárna. Zakázky pro obec získávají v rámci možnosti a účelnosti přednostně místní živnostníci a podnikatelé.

Založení veřejně prospěšné společnosti Bono publico na podporu kultury a pro zajištění pracovních míst pro občany Budišova.

Společnost byla založena a žádá o dotace na úpravy zámku a okolí.

Zajištění vyrovnaného rozpočtu obce po celé volební období.

Rozpočty na roky 2003, 2004 i návrh na rok 2005 jsou vyrovnané.

Využívání krátkodobých úvěrů a půjček tak, aby byla zajištěna návratnost financí.

Průběžně se plní. Úvěry na byty jsou hrazeny z nájmu.

Podpora vzniku nových pracovních příležitostí v obci.

V rámci činnosti Technických služeb Budišov vznikla pracovní místa, další pracovní místa vzniknou v rekreačním středisku DTJ a v domově s pečovatelskou službou. V projektu Bono publico se počítá s dalšími pracovními místy.

Výstavba

Aktualizace územního plánu obce.

V současné době se pracuje na zadání, které bude do září 2005 schváleno a obec požádá o dotace na vypracování konceptu.

Dokončení oprav místních komunikací, chodníků a veřejných prostranství.

Téměř všechny opravy jsou dokončeny, obec získala dotaci na vybudování parkoviště u zámku. Postupně se pracuje na obnově a údržbě parků a veřejných ploch v Budišově.

Zajištění technické vybavenosti pro 16 rodinných domů v lokalitě U Kuchyňky.

Byl zajištěn plynovod, vodovod i kanalizace, další inženýrské sítě a komunikace se připravují, při realizaci bude však záležet na dohodách s vlastníky pozemků.

Vybudování obecního rybníka v lokalitě Motouz.

Stavba byla zahájena a měla by být dokončena ještě v tomto roce. Obec se bude podílet na výstavbě penzionu u rybníka v této oblasti.

Oprava brány na hřbitov a dokončení oprav hřbitovní zdi.

Oprava zdi a soch je hotova, v jarních měsících bude opravena brána a poté osazena sochami andělů. Rekonstruuje se hygienické zařízení u fary.

Dokončení projektu a příprava stavby domu s pečovatelskou službou.

Projekt je dokončen a připravuje se zahájení výstavby na jaro, ukončení v letošním listopadu.

Dokončení projektu a příprava stavby kanalizace.

Je dokončen podklad pro projekt – skutečný stav kanalizace, v březnu budou hotovy další podklady pro projekt, na němž se již pracuje.

Vyhotovení projektu a příprava stavby školní jídelny s kuchyní.

Podklady pro projekt jsou hotovy, zpracovává se projekt, obec získala část dotací na stavbu a v tomto roce bude přístavba ke škole dokončena. Stravování zde kromě školy najdou i občané Budišova.

Příprava projektu kotelny na biomasu.

Projekt se realizuje, stavba má být hotova letos na podzim.

Zajištění podmínek pro výstavbu víceúčelového hřiště za školou.

Podklad je vybudován, obec získala dotaci na položení povrchu, k čemuž dojde v jarních měsících 2005

Dokončení multifunkční informační sítě pro telekomunikace, internet, kabelovou televizi, místní informační síť a další využití.

Obec požádala o dotaci na vybudování metropolitní sítě.

Podpora vzniku dalších stavebních míst pro individuální bytovou výstavbu.

Byl zkolaudován bytový dům čp. 105 – bývalá lesní správa. Přípravuje se projekt ekologické vesnice, v mateřské škole vznikl jeden byt. Z obecního domu pod kostelem vzniknou dva byty, na přestavbu je hotov projekt, obec zažádala o státní příspěvek, předpokládá se realizace v letošním roce.

Životní prostředí

Efektivní hospodaření v obecních lesích.

Brněnskou firmou Lesprojekt, s. r. o. byl vypracován celkový plán hospodaření v obecních lesích včetně těžebních a porostových map v digitální podobě pro následujících deset let. Tento plán byl schválen Krajským úřadem a je přesně dodržován. Odborný dozor je zajištěn auditovanou firmou. Těžební práce a dodávky sazenic zajišťují firmy a živnostníci z Budišova a okolí. Ostatní práce zajišťují pracovníci TS, při sázení vypomáhají zájmové organizace.

Dokončení úprav nového centra obce u obecního úřadu.

Je vybudováno parkoviště, parkové úpravy se dokončují, budou v t. r. doplněny lavičkami, odpadkovými koši a kolostavy.

Údržba prostranství v majetku obce ve spolupráci s místními zájmovými organizacemi.

Průběžně se plní za pomoci technických služeb a zájmových organizací. Za pomoci dotací je upravován památník padlých ve světových válkách a okolní park, připravuje se i pamětní deska do míst, kde stávala socha TGM.

Realizace nového zákona o pohřebnictví, vytvoření digitální správy veřejného pohřebiště.

Obec vydala vyhlášku o pohřebnictví, upravuje se hřbitov, po opravě zdi se chystá zaměření hrobů a získání software na digitální správu.

Kontrola nakládání s odpady v katastru obce včetně rekreačních objektů.

Je zajištěna činnost sběrných kontejnerových míst pro občany obce a činnost sběrného dvora pro obyvatele obce i rekreační oblasti.

Novelizace vyhlášky o odpadech, vytvoření nové vyhlášky o udržování čistoty v obci.

Obec vydala novou vyhlášku o nakládání s odpady.

Vzdělávání

Zkvalitňování služeb obecní knihovny.

Obecní zastupitelstvo připravuje pomoc knihovně zejména při zkvalitňování evidence knižního fondu. Hledají se možnosti pro rozšíření knihovny a její případné umístění ve vhodnějších prostorách.

Podpora aktivit ke zkvalitnění výuky informatiky a využití digitálních technik pro výuku ve škole.

Byla založena rada školy pro lepší spolupráci školy s obecním zastupitelstvem. Pracuje se na zajištění dotací pro školství a využití volného času v Budišově.

Zájmová činnost a sport

Zajištění prostředí ke sportovní činnosti všech zájemců o sport v Budišově a okolí.

Buduje se víceúčelové hřiště. Chystá se úprava celého sportovního areálu, v záměru obce je doplnit tento areál zařízeními pro diváky, převlékacími kabinami, umývárnu a případně i saunou. Ve spolupráci s místní organizací Sokola bude zprovozněno tréninkové hřiště za chovatelským areálem. To bude přístupné i veřejnosti. Každým rokem obec finančně přispívá na údržbu travnatého hřiště. Obec podporuje i hasičský sport a hasičské organizace.

Podpora činnosti dobrovolných zájmových organizací.

Průběžně jsou poskytovány finanční příspěvky na činnost různých organizací včetně materiální pomoci a obecní úřad i zastupitelé pomáhají s organizováním a přípravou různých akcí. Obecní zastupitelstvo navázalo kontakt se všemi organizacemi v obci a na pravidelných schůzkách s jejich zástupci projednává jejich činnost a možnosti obce pro podporu jejich aktivit. Bylo vybudováno malé dětské hřiště Pod hrázkou, dokončeno nové v areálu mateřské školy před cukrárnou, starší dětské hřiště bylo zatím zrekonstruováno a bude nahrazeno novým, připravuje se výstavba dalšího dětského hřiště u víceúčelového hřiště. Obec podporuje činnost Junáka a přispěla i církvi k restaurování kazatelny v kostele. Zástupci obce úzce spolupracují s Českou katolickou charitou na Tříkrálové sbírce.

Mikroregion

Podpora Ekologického mikroregionu Horácko a jeho využití pro projekty přesahující rámec obce i komunikaci a vyměňování zkušeností mezi zúčastněnými obcemi.

Obecní úřad poskytuje prostory pro jednání rady mikroregionu, v únoru t. r. byla v Budišově uspořádána valná hromada mikroregionu. Zástupce obce v mikroregionu je členem rady.

Jak je vidět z tohoto stručného přehledu, rozjezd je razantní a již na konci tohoto roku se uvidí, jaké budou výsledky.

Obecní zastupitelstvo 28. února 2005

**Usnesení z jednání zastupitelstva Obce Budišov ze dne 2. prosince 2004
(upravená verze z důvodů dodržení zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních
údajů).**

Obecní zastupitelstvo

bere na vědomí:

- průběh jednání kulturní komise k obnově brány na hřbitov,
- zrušení vyhlášky č. 1/2000 o příspěvku na částečnou úhradu neinvestičních nákladů MŠ a školní družiny vyhláškou č. 4/2004,
- stanovisko zastupitelstva ze dne 23. 10. 2003, které rozhodlo nepovolovat výstavbu nových chat v období sestavování územního plánu v souvislosti opakované žádosti p. Zimoly o povolení stavby chaty,
- zamítnutí žádosti o pronájem rybníku v Budišově p. Báni – obec nevlastní rybník schopný chovu ryb,
- výroční zprávu o činnosti ZŠ Budišov ve školním roce 2003/2004
- záměr zpracovat projekt pro turistické centrum v zahradním domku zámecké zahrady z programu MMR,
- záměr zpracovat projekt pro čerpání finančních prostředků prostřednictvím programu BENE FILL,

schvaluje:

- obecně závaznou vyhlášku č. 2/2004 o místních poplatcích,
- obecně závaznou vyhlášku č. 3/2004 o systému shromažďování, sběru, přeprav, třídění, využívání a odstraňování komunálních a stavebních odpadů,
- zpracování projektů pro grantové programy krajina Vysočiny, volný čas, jednorázové akce, sport pro všechny, regionální kultura,
- zpracování projektu, využití volného času dětí a mládeže, v souvislosti s tímto projektem souhlasí s dlouhodobým pronájmem kulturního sálu základní školy pro BONO PUBLICO,
- žádost budišovských žen o příspěvek 3000 Kč na akci Mikulášská nadílka dne 5. 12. 2004,
- navrhuje p. Šoukalovou jako dobrovolného pracovníka pro kontakt s p. PHDr. Kabelíkovou s Muzeem Třebíč v oblasti péče o lidovou kulturu,
- přidělení obecního bytu v Budišově MŠ, stanovení nájemného včetně,
- žádost feditelky MŠ, aby rodičovský příspěvek na dítě umístěné v MŠ zůstal na úrovni roku 2004 i v roce 2005,
- záměr starosty posunout zahájení stavby DPS na I. čtvrtletí roku 2005, podle projektu včetně žádosti o úvěr ve výši 3 mil. Kč,
- příspěvek na činnost junácké klubovny a oddílu ve výši 10 000 Kč. Junák se zavazuje odpracovat 200 hodin,
- druhou variantu nabídky pojišťovny UNIQUA na pojištění obecních lesů, náklady na pojištění činí 7600 Kč ročně,
- záměr TJ SOKOL zahájit výstavbu tréninkového hřiště na parcele 3099/1, při výstavbě hřiště budou spolupracovat členové zastupitelstva p. Piňos, p. Večeřa, p. Tesař V.,
- jmenování hlavní inventarizační komise a jmenování dílčích inventarizačních komisí včetně stanoveného programu jejich činnosti,

- rozpočtové provizorium pro rok 2005,
- vyplacení odměny ve výši 8000 Kč pro ředitele ZŠ a 4000 Kč pro ředitelku MŠ,
- návrh příplatků za vedení, zvláštních příplatků a osobních příplatků pro rok 2005 pro ředitele ZŠ a MŠ,
- poskytnutí příspěvku TJ SOKOL Budišov ve výši 30 000 Kč na výstavbu multifunkčního hřiště,

ukládá:

- projednat s p. Janštovou její stížnost na p. Kundelovou v souvislosti se stanoviskem MěÚ Třebíč, odpovídá starosta, termín do 15. 1. 2005,
- dopracovat obecně závaznou vyhlášku Požární řád obce, odpovídá p. Piňos, p. Kresan, p. V. Tesař, termín do 15. 1. 2005,
- dohodnout s Ing. Bočkem, J. Ujčíkovou a p. Procházkou zpracování projektu pro grantový program kraje Vysočina Volný čas, odpovídá p. Piňos, Ing. Toufar, p. Večeřa, termín do 20. 12. 2004.

Usnesení z jednání Zastupitelstva obce Budišov ze dne 3. února 2005 (upravená verze z důvodů dodržení zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů).

Obecní zastupitelstvo

bere na vědomí:

- žádost manželů Švecových o přidělení bytu v Budišově,
- kladnou zprávu organizace NUTZ II ohledně dotace na výstavbu parkoviště u zámku. Akce bude realizována nákladem 130 000 EUR v roce 2005.

schvaluje:

- obecně závaznou vyhlášku č. 1/2005, požární řád obce Budišov.
 - rozpočtové úpravy k 31. 12. 2004 v rámci obecního rozpočtu,
 - vyrovnaný rozpočet obce pro rok 2005, příjmy 9 209 300 Kč, výdaje 9 209 300 Kč.
- Stav peněžních prostředků k 31. 12. 2004 ve výši 1 506 396 Kč,
- záměr architekta na projekt školní kuchyně s jídelnou,
 - záměr koupit pozemek pod rybníkem Hastrmánek pro jeho revitalizaci,
 - zprávu o jednání místostarosty p. Piňose ohledně jízdních řádů Českých drah,
 - prodej pozemku parc. číslo 3067/31 o výměře 500 m² pro výstavbu rodinného domku manželům Mackovým - cena 100 Kč za 1 m²,
 - žádost ochotnického divadelního souboru o příspěvek na pořádání dětského karnevalu.
- Obecní zastupitelstvo schvaluje příspěvek ve výši 2000 Kč,
- záměr na opravu sousoší Svaté rodiny včetně zpracování žádosti o příspěvek krajského úřadu,
 - záměr zpracovat projekt společného operačního programu na multifunkční síť v Budišově,
 - záměr prodeje obecního pozemku na parcele č. 3548/1 o výměře 20 400 m² organizaci DTJ Nové Město, která v letošním roce realizuje výstavbu penzionu v k. ú. Budišov,
 - pronájem části parcely 3473/1 o výměře cca 50 m² k užívání jako parkoviště pro firmu Chytka. Roční poplatek za pronájem je stanoven na 500 Kč,

- bezúplatný převod kanalizace k nové zástavbě z majetku JmVaK Třebíč do majetku Obce Budišov,

ukládá:

- vyhovět žádosti p. Pospíšilové o odstranění tůje u hrobů č. 213 a 214, odpovídá p. Pavlíček, termín do 28. 2. 2005,
- nabídnout byt manželům Čechovým, odpovídá starosta, termín do 10. 2. 2005,
- projednat na základě projektu Parkoviště u zámku s p. Vostalem odkup obecního pozemku, odpovídá starosta, termín do 15. 2. 2005,
- projednat s p. Nejedlým žádost o odkup pozemku pod autobazarem, odpovídá starosta, termín do 15. 2. 2005.

Rozpočtové úpravy 2004

- 1) 5. 4. 2004 Grantový program Volný čas 2004. Finanční prostředky z fondu Vysočiny určeny pro příspěvkovou organizaci ZŠ Budišov na podporu projektu: Společně s úsměvem
částka 40 000 Kč, příjmy POL 4122,
výdaje POL 3113 § 5331 Prostředky se neoznačují žádným účelovým znakem
- 2) 5.4.2004 Dotace na podporu zájmových a sportovních aktivit dětí a mládeže v prostorách škol a školských zařízení a na školních sportovištích ve výši 2500 Kč
příjmy POL 4122,
výdaje POL 3113 § 5331.
Neinvestiční dotace od krajů. Její využití nebudeme zúčtovávat.
- 3) 5. 4. 2004 ZŠ od kraje na platy ve výši 8 935 000 Kč
příjmy POL 4122
výdaje POL 3113 § 5331 Prostředky se sledují pod účelovým
znakem 33353
- 4) 5. 4. 2004 Obec Kamenná. Neinvestiční dotace od obcí , příspěvek na žáky navštěvující ZŠ Budišov ve výši 53 000 Kč.
příjmy POL 4121
výdaje POL 3113 § 5331
- 5) 5. 5. 2004 na základě dopisu z Kr. úřadu ze dne 26.4.2004 rozúčtování dotace pro MŠ a ZŠ Budišov
3113 5331 úz 33353 – 8 935 000 Kč
3113 5331 úz 33353 +7 566 000 Kč
3111 5331 úz 33353 +1 369 000 Kč
- 6) 11. 5. 2004 Projekt PI, Státní informační politika ve vzdělávání
4122 úz 33245 28 000 Kč
3113 5331 úz 33245 23 000 Kč
3111 5331 úz 33245 5 000 Kč
- 7) 18. 6. 2004. Volby do evropského parlamentu
4111 úz 98348 21 900 Kč
6117 5169 úz 98348 21 900 Kč

- 8) 18. 6. 2004 JPOIII Neinvestiční dotace od krajů - příspěvky obcím pro hasiče
5512 5139 29 000 Kč
4122 29 000 Kč
- 9) 18. 6. 2004 Přesun z § 3111 na § 3612 nájemné
3111 2132 – 50 000 Kč
3612 2132 + 50 000 Kč
- 10) vyrovnání upraveného rozpočtu - přesun mezi § a pol.
Zastupitelstvo 17. 6. 2004 usnesení č. 11 ze dne 17. 6. 2004
- 11) 2. 8. 2004 Projekt P1, Státní informační politika ve vzdělávání. (pro MŠ a ZŠ).
4122 úz 33245 28 000 Kč
3111 5331 úz 33245 5000 Kč
3113 5331 úz 33245 23 000 Kč
- 12) 2. 8. 2004 Dotace na úhradu přímých výdajů obecního školství kraje Vysočina pro rok 2004.
4122 úz 33353 83 000 Kč
3111 5331 úz 33353 41 000 Kč
3113 5331 úz 33353 42 000 Kč
- 13) 2. 8. 2004 Neinvestiční příspěvek na žáky ZŠ od Obce Studnice
4121 26 300 Kč
3113 5331 26 300 Kč
- 14) 23. 9. 2004 Dotace z Fondu Vysočiny "Rozvoj vesnice"
Rekonstrukce komunikací v místní části Mihoukovice - Rejdůvěň v celkové výši 172 000 Kč
4222 172 000 Kč
2212 6121 172 000 Kč
- 15) 6. 10. 2004 Neinvestiční přijaté dotace od krajů - náhrada nákladů za uskutečněný zásah mimo katastrální území obce a na věcné vybavení jednotek. SDH Budišov a SDH Budišov-Mihoukovice. v celkové výši 2900 Kč
4122 2900 Kč
5512 5156 2900 Kč
- 16) 20. 10. 2004 Volby do Evropského parlamentu konané 11.-12. 6. 2004 v celkové výši: příjem dotace 21 900 Kč
výdaje 8 500 Kč
vrátka 13.400 Kč
rozpis 4111 úz 98348 – 13 400 Kč
6117 5021 úz 98348 4200 Kč
6117 5175 úz 98348 200 Kč
6117 5139 úz 98348 500 Kč
6117 5139 úz 98348 800 Kč
6117 5169 úz 98348 2800 Kč
- 17) 20. 10. 2004 Dotace od krajů pro Základní školu na rozšíření učebních plánů o jednu hodinu týdně
4122 úz 33368 8000 Kč
3113 5331 úz 33368 8000 Kč

- 18) 20.10.2004 Navýšení dotace pro Základní školu na platy od Kr. úřadu
4122 úz 33353 114 000 Kč
- 19) 20.10.2004 Vratka nevyčerpané dotace pro mateřskou školu na informační politiku
4122 úz 33245 -5000 Kč
3111 5331 úz 33245 -5000 Kč
- 20) Neinvestiční dotace od obcí na žáky v základní škole, Obec Kojatín
4121 21 000 Kč
3113 5331 21 000 Kč
- 21) 24. 11. 2004 Neinvestiční dotace od obcí na žáky v ZŠ, sběrný dvůr, DPH (po dohodě s pí. Evou Hortovou z Hodova)
4121 -31 000 Kč
4121 6000 Kč
1211 25 000 Kč

Rozpočet na rok 2005

příjmy	§ položka	Kč
Dotace ze státního rozpočtu ČR	4112	859 400
Daň z příjmu fyz. osob ze záv. čin.	1111	1 500 000
Daň z příjmu fyz. osob ze SVC	1112	400 000
Daň z příjmu fyz. osob z kapit. výnosu	1113	100 000
Daň z příjmu právnických osob	1121	1 700 000
DPH	1211	2 500 000
Správní poplatky	1361	75 000
Popl. za vypouštění škodlivin do ovzduší	1332	10 000
Poplatek ze psů	1341	24 000
Poplatek za užívání veř. prostranství	1343	57 000
Poplatek ze vstupného	1344	1 000
Daň z nemovitosti	1511	600 000
Investiční přijaté dotace od krajů projektová dokumentace	4222	62 000
Podpora ostatních produkčních činností, les	1032 2111	360 000
Vodné, hasička, byty	2310 2111	40 000
Odvádění a čištění odp. vod	2321 2111	54 000
Pronájem nebytových prostor	3111 2132	50 000
Pronájem bytových prostor ZŠ	3113 2132	19 000
Knihovna, člen. poplatky, internet	3314 2111	4 400
Zpravodaj	3349 2111	20 500
Zdravotní středisko, pronájem	3511 2132	130 000
Bytové hospodářství, pronájem	3612 2132	510 000

Sběr a svoz komun. odpadu	3722	2111	80 000
Pronájem ost. nemov. Ujčíková	5512	2132	6 000
Příjmy z poskytování služeb	6171	2111	17 000
Příjmy z úroku	6310	2141	30 000
Příjmy celkem			9 209 300
Stav peněžních prostředků ke konci roku vykazovaného období			802 607,77

Výdaje	§ položka		Kč
silnice	2212	5171	20 000
Dopravní obslužnost	2221	5193	63 000
Studená voda	2310	5151	35 000
Svazek vodovody	2310	6349	869 000
Svazek vodovody členský příspěv.	2310	5329	11 300
Odvádění a čištění odpad. vod	2321	5169	16 000
Nájemné - "Kundelák"	2334	5164	1 000
Mateřská škola, provoz	3111	5331	500 000
Mateřská škola, studená voda	3111	5151	7 000
Základní škola, provoz	3113	5331	1 200 000
Činnosti knihovnické, knihy	3314	5136	10 000
Činnosti knihovnické, internet	3314	5162	10 000
Činnosti knihovnické, os. výdaje	3314	5012	5 000
Činnosti knihovnické, cestovné	3314	5173	500
Činnosti knihovnické, opravy a udržování	3314	5171	2 000
Záležitosti kultury, kronika	3319	5012	3 000
Záležitosti kultury, kronika-materiál	3319	5139	3 000
poplatek rozhlas, televize	3341	5169	6 000
Záležitosti sdělovacích prostř.-Zpravodaj, tisk	3349	5169	70 000
Záležitosti sdělovacích prostř. cestovné	3349	5173	1 200
čl. příspěvek SDO Plynofikace Budišovsko	3633	5329	11 600
SPOZ jubilea	3399	5194	10 000
Bytové hospodářství, úroky	3612	5141	350 000
Bytové hospodářství, studená voda	3612	5151	10 000
Bytové hospodářství, opravy a udržování	3612	5171	50 000
Veřejné osvětlení	3631	5171	120 000
Výstavba a údržba místních inž. sítí, úroky	3633	5141	217 000

Komunální služby a územní rozvoj	3639	5169	400 000
Svoz nebezpečného odpadu	3721	5169	20 000
Svoz komunálního odpadu	3722	5169	380 000
Svazek skládka, člen. přísp.	3722	5329	5 000
členský přísp. Horácko SDO	3749	5329	17 500
SDH Budišov, Míhoukovice, materiál	5512	5139	10 000
SDH Budišov, Míhoukovice, telefony	5512	5162	5 000
SDH Budišov, Míhoukovice, PHM	5512	5156	4 000
SDH Budišov, studená voda	5512	5151	6 000
Zastupitelstva obcí, star., místostar.	6112	5023	290 000
Zastupitelstva obcí - místostar.telefony	6112	5162	6 000
Platy zaměstnanců	6171	5011	1 300 000
Pojištění zdr.	6171	5112	100 000
Pojištění soc.	6171	5031	300 000
Pojištění, Kooperativa	6171	5138	5 000
Tisk, knihy, učební pomůcky	6171	5136	15 000
Materiál kancelářský	6171	5139	57 000
Elektrika	6 171	5154	6 000
Poštovné	6171	5161	85 000
Služby telekomunikací a radiokom.	6171	5162	100 000
Nákup kolků	6171	5361	5 000
Právní služby	6171	5166	45 000
Školení, vzdělávání	6171	5167	8 000
Služby	6171	5169	100 000
Opravy, udržování	6171	5171	60 000
Cestovné	6171	5173	2 000
Pohoštění	6171	5175	8 000
Platby daní a poplatků	6171	5362	15 000
Služby peněžních ústavů	6 310	5163	68 000
Splátky úvěrů		8124	710 000
Ostatní neinvestiční výdaje jinde neident.	6409	5909	1 475 200
Výdaje celkem			9 209 300

Výměna občanských průkazů

Letošní rok je prvním rokem, kdy začíná hromadná výměna občanských průkazů bez strojově čitelných údajů.

Jedná se o OP vydané do 31. 12. 1994, což jsou všechny OP typu knížka a první vzor OP typu karta. Výměnu musí provést i občané trvale upoutaní na lůžko. V takovém případě musí rodina zajistit sama fotografa a podat žádost o vydání OP. Předání vyhotoveného OP zajistí pracovnice matriky v domácnosti občana.

Dále je občan povinen požádat o vydání nového občanského průkazu do 15 pracovních dnů:

1. po dni, ve kterém došlo ke skončení platnosti občanského průkazu
2. po obdržení oddacího listu
3. po nabytí právní moci rozhodnutí soudu o rozvodu manželství
4. po obdržení úmrtního listu manžela
5. po dni, kdy ohlásil změnu místa trvalého pobytu

Žádost o vydání nového občanského průkazu je možné podat na matrice Obecního úřadu Budišov nebo na Městském úřadu Třebíč Masarykovo nám. 6. K žádosti je třeba doložit jednu fotografii ze současné doby a stávající občanský průkaz. Při výměně podle bodu 2–5 ještě uvedený doklad. Obecní úřad Budišov zajistí v jarních měsících fotografa do Budišova. O přesném termínu budou občané informováni místním rozhlasem.

Lhůty výměny občanských průkazů:

občanské průkazy bez strojově čitelných údajů

- vydané do 31. 12. 1994 – výměna nejpozději do 31. 12. 2005, žádost bude občanem podána nejpozději do 30. 11. 2005

- vydané do 31. 12. 1996 – výměna nejpozději do 31. 12. 2006, žádost bude občanem podána nejpozději do 30. 11. 2006

- vydané do 31. 12. 1998 – výměna nejpozději do 31. 12. 2007, žádost bude občanem podána nejpozději do 30. 11. 2007

- vydané do 31. 12. 2003 – výměna nejpozději do 31. 12. 2008, žádost bude občanem podána nejpozději do 30. 11. 2008

Marie Zedníčková, matrikářka

ZPRÁVY

Kazatelna opět v Budišově

Stalo se tak po několikaletém restaurování dřevěné plastiky, jejíž spodní část byla sundána 26. července 2002 a vrchní rok či dva před tím – nutno dodat, že byl nejvyšší čas, protože hrozilo zničení celé plastiky.

K její instalaci došlo 10. a 11. února 2005. Jak jsme se mohli přesvědčit, celá dřevořezba byla rozložena do několika částí, s tím, že anděl s křídly a

andílci byli samostatně. Jednotlivé části kazatelny byly přišroubovány k tělu kazatelny, jehož součástí je dřevěné bednění, které muselo být nově zhotoveno, rovněž musely být vyměněny dřevěné podesty jednotlivých částí dřevořezby. Oblaka, anděl a vrchní část plastiky jsou pomocí dlouhých hmoždínek a šroubů ukotveny přímo ve zdi. Restaurátorské práce prováděli J. Beran – řezbář, pozlacovač, K. Slánská – restaurátorka a L. Mora-vec – restaurátor.

Na restaurování čeká i plastika se sv. Antonínem Paduánským nacházející se v čele pravé strany hlavní lodě, u křtitelnice. I zde budou největší problémem peníze, jelikož se jedná o nákladnou záležitost. Snad se je podaří sehnat a tak zachránit i druhou dřevěnou plastiku, jež je součástí jednoho z nejvýznamnějších klenotů v budišovském kostele.

Cukrárna

Tak už máme i v Budišově cukrárnu. Nachází se v prostorách bývalé spořitelny a její majitelka Lea Rybníčková ji otevřela 15. února.

V nabídce jsou zákusky, poháry a veškeré cukrářské výrobky, ze studené kuchyně chlebičky, bagety a saláty, teplé nápoje, nápoje míchané, destiláty, víno, limonády a džusy.

Lze si objednat dorty zhotovené přímo v cukrárně.

V létě nabídku obohatí nanuky, mražené dorty a několik druhů zmrzliny.

Otevírací doba

Pondělí	Zavřeno
Úterý	7.30 – 16.00
Středa	7.30 – 16.00
Čtvrtek	7.30 – 16.00
Pátek	7.30 – 21.00
Sobota	7.30 – 21.00
Neděle	13.00 – 17.00

Přejeme Lee Rybníčkové, ať se jí daří.

O radioaktivních odpadech v Senátu

Ačkoliv obyvatelé šesti obcí na Budišovsku loni v obecních referendech možnost vybudování úložiště v naší lokalitě přesvědčivě odmítli a ačkoliv si Správa úložišť radioaktivních odpadů po svém dramatickém vstupu na scénu na jaře 2003 a následných sporech a tahanicích uložila jistou zdrženlivost (prý do roku 2009), vyplatí se ještě celou situaci sledovat. Vyhneme se tak nepříjemným překvapením.

Problém je tento: referenda, jež proběhla, jsou závazná pro obce. Na základě v současné době platných zákonů je ale obec povinna svůj územní plán upravit podle kraje. Kraji zase může stavbu, která je ve veřejném zájmu, nařídít vláda. Té se nyní do

střetu s místními samosprávami nechce (v době, kdy toto píšeme, má jiných starostí a afér až dost), nikde ale není řečeno, že to tak bude napořád.

Stavbu jaderných zařízení upravuje zejména takzvaný atomový zákon. Ten předpokládá, že v nejdůležitějších řízeních, stavbě předcházejících, jsou jedinými účastníky žadatel (zde SÚRAO, tedy de facto stát) a povolovatel (SÚJB, tedy opět stát). Tento pro obce zjevně nevýhodný stav má vyřešit novela výše zmíněného zákona, předložená loni skupinou senátorů kolem paní senátorky Jitky Seitlové (potěšitelné je, že mezi nimi neschází ani třebečický senátor Janata). Novela zajišťuje obcím možnost se těchto řízení jako rovnoprávný partner účastnit a počítá dokonce i s jejich právem veta.

Šance na přijetí, třebaže projednání návrhu bylo loni odloženo, stále trvá. Posílit ji měl veřejný seminář, jež se uskutečnil v Senátu dne 4. února. Přítomni byli někteří poslanci, senátoři, představitelé obecních samospráv, nevládních organizací a experti domácí i zahraniční (z Německa). Nechceme čtenáře unavovat technickými detaily ani opakovat argumenty z předchozích debat. Rádi bychom jim ale stručně přiblížili alespoň ta vystoupení, která na setkání přednesli účastníci z našeho kraje.

Překvapivě nejmotivnější a nebyvale jednoznačné bylo vystoupení zástupců sdružení obcí Energoregion 2000 z okolí JE Dukovany, starostů Náměště nad Oslavou a samotných Dukovan, pánů Měrky a Jonáše. První z nich hovořil o neustálém životě ve stresu a spoustě povinností, které mají představitelé samospráv v takzvaném havarijním pásmu jaderné elektrárny (udržování a kontrolování evakuačních plánů a tras, poplachy, cvičení a podobně), aniž by tato práce navíc přinášela jejich obcím odpovídající prospěch. Starosta Jonáš pak promluvil asi v tomto smyslu: Obec Dukovany si jadernou elektrárnu nevybrala dobrovolně. V době, kdy se o ní rozhodovalo, veřejnost do plánů výstavby mluvit nesměla. V první polovině devadesátých let přispíval ČEZ do obecních rozpočtů poměrně zajímavými částkami, nyní je ale přísun peněz nízký a vzhledem k tomu, že na něj není žádný zákonný nárok, často je spojen s pro obce ponižujícími podmínkami. Nevýhody a omezení možností místního rozvoje příspěvky od ČEZu zdaleka nevyváží. Mezisklad vyhořelého paliva v Dukovanech, jež měl mít omezenou kapacitu a byl projektován původně jako přechodné řešení, se rozrůstá, a potichu se mění ve sklad trvalý. On sám si uvědomuje, že pokud se v otázce jaderného odpadu nenajde řešení, může se stát, že vyhořelé palivo zůstane navždy v Dukovanech. Přesto ale ve světle svých dosavadních zkušeností s provozovatelem jaderného zařízení podporuje právo veta pro obce, v nichž by se případná výstavba takového zařízení plánovala.

Zástupce sdružení Bezjaderná Vysočina Ing. Vitner přiblížil situaci v lokalitě Rohozná poté, co starostové čtyř zdejších obcí na podzim podepsali se SÚRAO takzvané Memorandum o porozumění. To samo ještě neznamená souhlas s výstavbou úložiště, obce se v něm ale zavazují neklást dalším aktivitám Správy úložišť (nejprve agitačním, poté zřejmě i průzkumným) odpor. Nejméně dva starostové podle něj tento dokument podepsali bez konzultace se zastupitelstvem.

Starosta obce Cejle svůj podpis následně odvolal, ale SÚRAO to odmítlo vzít na vědomí. V obci Batelov na protest proti starostově podpisu rezignovalo sedm členů z patnáctičlenného obecního zastupitelstva. V Dolní Cerekvi proti memorandu vznikla petice, kterou podpořil nadpoloviční počet místních voličů. Byla však z formální důvodů starostou odmítnuta, podle členů Bezjaderné Vysočiny v rozporu se zákonem.

U nás snad takovýto vývoj nehrozí. Místní zastupitelstva mají jasný mandát od občanů a vše nasvědčuje tomu, že jsou si toho vědoma. O tom, zda by dokázala odolat soustředěnému tlaku (ať už formou rozhodnutí z vyšších míst, na něž by neměla žádný vliv, či finančních nabídek) zatím tedy spekulovat nemusíme.

Jiří Horák

Z KULTURY

Budišovští ochotníci na cestách

Jako každou sezónu, tak i letos jsme vyjeli na takzvané štace. Tento rok jich máme deset: Třebíč, Benetice, Mohelno, Žebětín, Kralice, Okříšky, Velké Meziříčí, Rudíkov, Ořechov, Trnava. Máme obsazeny všechny soboty až do Velikonoc. Jistě, někdo z vás si řekne, to by mě mohlo vohrát, každou sobotu někam jet. Jenže ono to není jen někam jet. Na místě musíme být tři hodiny před představením, abychom postavili kulisy, zkusili zpěv, promysleli odchody z jeviště a příchody na něj, protože každá scéna je jiná, pak se obléknout do kostýmů, nalíčit a teprve potom jdeme hrát. Po představení musíme všechno sklidit, naložit a potom v Budišově zase všechno uklidit. Takový výjezd stojí každého z nás osm až devět hodin volného času. Jo, ono se řekne divadlo, připočítejte si k tomu zkoušky a představení doma a zjistíte, že je to spousta času a jediná odměna pro nás je potlesk diváků. Ale ten, kdo na jevišti nikdy nestál, neví, jak nádherný pocit je při děkovačce ten potlesk slyšet. To si potom člověk říká: „Stálo to za to!!!“. Není to jen o potlesku, ale také o zábavě, legraci a potěšení z toho, že jsme mohli na chvíli pobavit diváky i sebe a zapomenout na starosti všedních dnů.

Já opět jako i v některých minulých představeních hraji mužskou roli. Pro diváky z Budišova i okolí už zřejmě nic divného, ale na štacích zažívám i veselé okamžiky. V Třebíči po představení jsem v kostýmu šla do hlediště promluvit se švagrem a švagrovou, kolem jdoucí divačka povídá svému muži: „Vidíš, že to byla žena. Paní, že jste byla žena?“ Já jsem jí řekla: „Byla a jsem!“ a strhla jsem si knírek. V Beneticích zase o přestávce jdu na WC a dva pánové u bufetu si říkají: „Počkej kam půjde!“. Šla jsem samozřejmě na dámy. „Vidíš, že je to ženská!“ slyším za zády.

Ochotnický divadelní soubor Budišov
uvádí

Carlo Goldoni

POPRASK NA LAGUNĚ

aneb bláznivá opera

upravil Vlastimil Peška

volně podle překladu Jaroslava Pokorného

dne 26. 2. 2005 v 18 hod.

VELKÝ SÁL JUPITER CLUBU
VELKÉ MEZIRŘÍČÍ

Osoby a obsazení:

Patron Tori zvaný Piatejs
Paní Pasqua zv. Bandaska
Lucietta zv. Kleveta
Beppo zv. Sardinka
Titla-Nane zv. Tarantule
Patron Fortunato zv. Treska
Paní Libers zv. Kastróli
Orsetta zv. Makarón
Checca zv. Sejšreček
Patron Vincenzo
Toffolo zv. Drenda
Isidoro - vyšetřující komisař
strážník
Angola- zapíscovatelka
psi

- Drahomír Maloušek
- Milada Suchánková
- Vlasta Vrbová
- Lukáš Jura
- Tomáš Klíčtinec
- Jiří Kazda
- Marie Tesařová
- Vlasta Cahová
- Petra Jurová
- Tomáš Rohovský
- Drahoslav Menčík
- Jiří Švaříček
- Jarmila Ujáčková
- Petra Robotková
- Miroslav Rybníček
Drahomíra Maloušková
Karolína Maloušková
Nikola Tesařová

Text sleduje: Ivana Štolová
Zdeňka Jičínská
Hudební spolupráce: Iveta Stará
Technika: Pavel Starý
Jevištní technik: Jiří Rybníček

Vstupné: 40,- Kč

Režie: Zdeňka Maloušková
Hudební režie: Tomáš Rohovský

Takové i jiné zážitky má každý z nás. Nemluvím o tom, jaké jsou horory, když někomu vypadne text, prošvihne výstup nebo zapomene rekvizitu. To jsou ty zážitky, na které pak vzpomínáme dlouho. Někdy i diváci poznají, že něco není tak, jak má být, ale jsou tolerantní a zatleskají i našim chybám. Pro tohle všechno děláme ochotnické divadlo rádi a ochotně. A už dnes se těšíme, co bude v nové sezóně na repertoáru.

Tak na shledanou v sále školy na podzim při dalším představení nové divadelní hry.

J. Ujčíková st.

Václav Dosebaba jubilující a vystavující

Jubileum osobitého výtvarníka Václava Dosebaby

Na konec první lednové dekády připadlo šedesáté výročí narození výtvarníka Václava Dosebaby, člena TT klubu výtvarných umělců a třebíčské Skupiny 4.

Dosebaba pochází z Třebíče (nar. 8. 1. 1945), již řadu let bydlí v Budišově. Je pedagogem v třebíčském Katolickém gymnáziu, kde je „přidruženě“ i kurátorem galerie Chodba, jejíž výstavní program je stále zajímavý. Absolvoval Vysokou školu zemědělskou v Brně a teologickou fakultu Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích.

K první kreslířské a malířské přípravě přišel v mladosti pod vedením chvalně známého třebíčského malíře Ludvíka Bahnera. Dosebaba se k němu stále hlásí. Důvod je jednoduchý. On byl zřejmě prvním, kdo mu s potřebným důrazem pověděl, v čem vězí

malířské umění – v otevřeném vnímání světa, v hlubokém citu, velké pokoře a v cílené práci, která musí těšit, a to vše je třeba přidat k talentu, když ten úplně schází, je vše jen marnost s marností.

Mnohem později, až na hranici středního věku, Dosebaba navštěvoval v Brně Školu výtvarného myšlení, vedenou legendárním Igorem Zhořem. Tam si potvrdil a opakovaně ověřil v tvůrčích cvičeních, co v té době již v obrysech věděl, že výtvarné umění nemusí spočívat jen v esteticky působivé nápodobě viděného a cítěného, že zejména moderní umění je především tvorbou hledání (a nacházení) možností, jak překročit všechny prověřené prostory a je vymezující hranice, k čemuž je ovšem zapotřebí odvahy, a tato odvaha není ničím menším, jak kdysi napsal malíř Jan Bauch, než zdrojem čirého krásna.

Dosebaba není (ani k tomu nikdy nehledal případné cesty) výtvarníkem dle dosud široce vžitých klasických měřítek. Nezaplňuje příruční sklad obrazy, jež jsou si vzájemně podobné bezmála jak vejci vejce, nemá ono puzení, o němž mnozí jiní umělci rádi hovoří: *Ani den bez práce*. Naopak, někdy pracuje s intenzitou velkého rozměru, jindy dlouze užívá čas ke studiu a rozmyslu. Dosebabovy práce – malby, kresby, objekty a instalace komorních rozměrů – mají specifický, autora určující rys. Onen rys sdružuje hravost, originální vtip, ironii, sarkasmus až britkost s určitou myšlenkou a s filozofickým podtextem, který ukazuje, ba podtrhává, autorův intelekt širokých dimenzí.

Dosebabovy tvůrčí počátky (zhruba v polovině 60. let minulého století) byly vyznačeny olejomalbami na plátně nebo na jiném podkladu. Kompozice skupin objektivně vykreslených věcí nesou v dějovém ovzduší jistá tajemství a v mírně přepjatém koloritu se hlásí k surrealismu, tehdy u nás spíše zatracovanému. Dosebaba však plně čerpal výhodu svého postavení výtvarného amatéra, tedy toho, kdo se výtvarnou prací neživí (tak to u Dosebaby zůstalo dosud), takže si může malovat výhradně dle vlastních duchovních pochodů, na jejichž správnost či nenáležitost mu není třeba se nikde dotazovat.

Zhruba od půlky 70. let se Dosebaba věnoval sériím prací na papíře malého formátu. Čistý výkres stal se tu základním materiálem, se kterým pracoval s téměř bezbřehou nápaditostí – formoval jej, spojoval (vesměs v kontrastu) s rozličnými jinými materiály a uváděl do ironických, groteskních i vážných situací jakoby ze života lidských bytostí. V další etapě, řekněme po polovici 80. let, přistoupil k variacím v ruce formovaného a následně kolorovaného moduritu. Získané drobné plastiky významově opět sdružoval s jinými materiály, hledal logické i protichůdné obměny nepostrádající hravost, vtip a další atributy Dosebabovy specifické tvořivosti.

Posledních téměř deset let má Dosebabova práce takřka výhradně trojrozměrný charakter. Originální objekty (kombinace rozličných materiálů a přenesených předmětů) jsou zakotveny v bezprostřední myšlence, materiálově realizované často až ve výstavním interiéru způsobem autorské instalace. Důležitou složkou Dosebabovy práce je svérázný výtvarný výzkum vzájemných i mimolexikálních vztahů písma, s akcentem na grafické a třidimenziální působení.

Dosebaba je rozhodně výtvarníkem nekonformním, tedy takovým, který nesouhlasí a nepřizpůsobuje se konvencím – zvyklostem, pravidlům a tradicím, i těm, jež jsou běžně považovány za dobré (těm zvláště ne). Nejde ovšem o nepřizpůsobivost ze vzdoru vůči něčemu, nýbrž z potřeby hledání a pro žitek výše zmíněného krásna.

Jan Dočekal

(psáno pro Horácké noviny, zkráceno a otištěno se svolením autora)

Zahájení výstavy budišovskými místostarosty (v pozadí Karel Tomek ze souboru Musica Animata – spolu s Terezou Heřmanovou zajistili hudební část vernisáže)

Kresba Boris Kjulleněn

Malé důležité ohlédnutí výtvarníka Václava Dosbaby

Budišov. Jen zlomkovitý (vymezený velikostí interiéru), ale informativní výběr z tvorby malíře, minimalisty a konceptuálního výtvarníka Václava Dosbaby poskytla výstava v autorově bydlišti Budišově na Třebíčsku, přístupná v budově Obecního úřadu. Obec ji připravila se zřejmou (velmi sympatickou) náklonností k autorovi u příležitosti jeho lednových 60. narozenin.

Svíčky

Dosbaba (člen TT klubu a téměř již legendární třebíčské Skupiny 4) svou tvorbou již desetiletí srozumitelně říká, že zákonitosti soudobého výtvarného umění vůbec nevězí v třeba i hodně působivé nápodobě viděného a cítěného, ale v hledání eventualit k přestoupení všech ověřených způsobů a tradičně respektovaných mezí.

Z nejstaršího období byly v Budišově vystaveny olejomalby na plátně *Noční měra* a *Myš*. V dějovém ovzduší nesou jistá snová tajemství, jimiž se hlásí k surrealismu. Čtveřice prací s titulem *A2 v působnosti gravitace* připomněla poměrně dlouhou etapu, v níž se Dosbaba zabýval sériemi prací na výkresech formátů A4, A3 nebo A2. Nápaditě, s čistou výtvarností a rovněž s jistým minimálním „literárním“ obsahem je kresebně, kolážově i trojrozměrně formoval, družil (vesměs v kontrastu) s rozličnými jinými materiály a uváděl do ironických, groteskních i vážných situací.

Z té etapy, které dominovaly variace v ruce formovaného a následně kolorovaného moduritu, často spojeného s jinými materiály, byly vystaveny výtečné práce nazvané *Ztuhlý odliv* a *Konceptuál pro písmena H, M a dvakrát O*. Z oblasti kresby byly exponáty *Slepý rám* (ryze minimalistický) a v mocné obrazotvornosti velmi lyrický, rovněž minimalistický, *Popelec andělů*. V posledních letech má Dosbabova práce převážně trojrozměrný charakter. Výtvarně dokonalé objekty a instalace z původních i přenesených materiálů nesou humorné, nezdídky a hluboké poselství s tematikou „zlomků světa“. V Budišově byly z této skupiny vystaveny vynikající *Stíny kamenů*. Celým výstavním prostorem (na podlaze s přechodem na stěnu) procházel největší exponát minimalistického charakteru, označený autorem *Partitura pro moderní hudbu*. Na pruhu fólie černé barvy je rytmicky opakovaná kresba pěti prázdných notových linek, jejichž nejdříve přesná grafika je postupně rozrušována deformacemi, jež ústí v úplném zničení.

Malá výstava znovu potvrdila již dříve známé: Dosbaba není (ani k tomu nikdy nehledal případné cesty) výtvarníkem dle klasických měřítek. Jeho práce mají specifický rys. Ten ve výjimečné originalitě sdružuje hravost, vtip a tvůrčí intelekt širokých dimenzí. Výstava byla přístupná do 18. února.

Jan Dočekal

(psáno pro Vysočinu, otištěno se svolením autora)

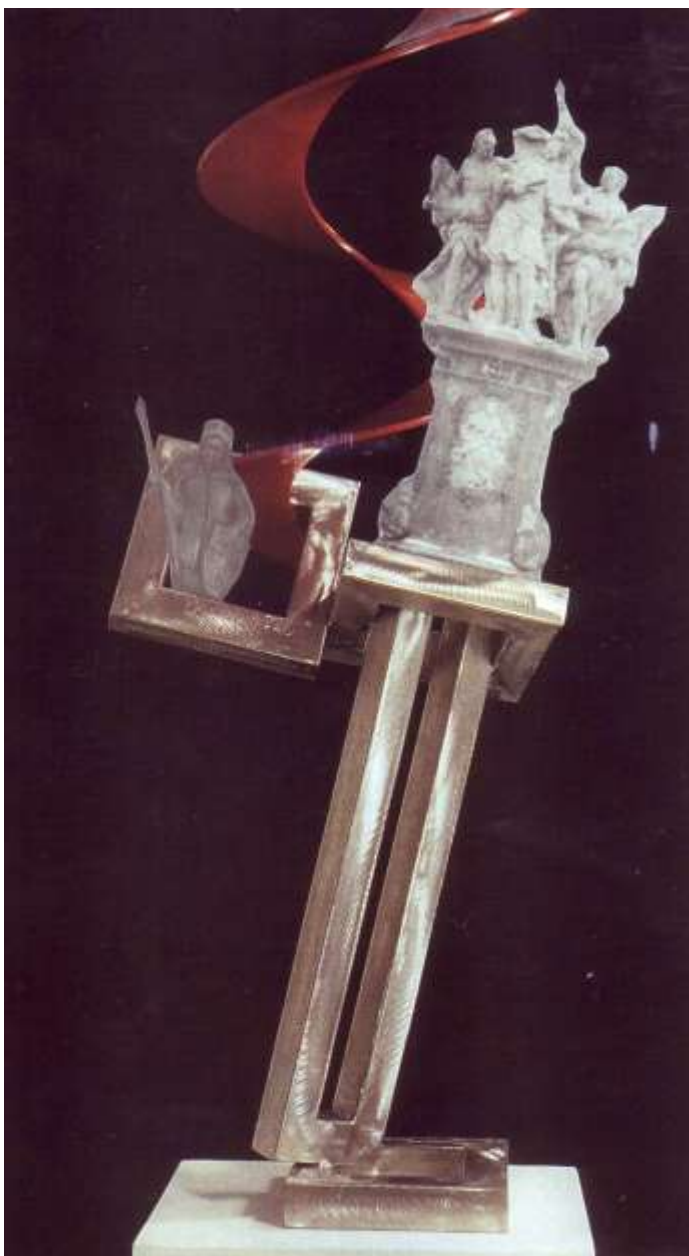

Z vernisáže výstavy Václava Dosbaby v Budišově (zcela vpravo Jan Dočekal)

Ochromuje ho už ta úzkost, o které není s to nic bližšího vypovědět. Bojí se, že sám druhým nerozumí. Proč se míváme rozhovory? Kdybychom mluvili k věci, byla by to každého hluboko skrývaná nezhojená rána. Ostrev byl přesvědčen, že chodí uprostřed stovek, tisíců duševních tratolišť. Mimo jde nejen všednodenní konverzace nad stravou, dopravou, sportem, počasím a čerstvými zločiny, ale i největší část kulturních sdělení, dialogická házená u kulatých stolů nebo v tisku s tématy z pomezí filosofie, umění, náboženství. Nikdo se nepřizná, nikdo nezjeví svůj krach, své pochybnosti, své dno, svou dlažbu, svou ránu. A proč by také. Proč má být ještě doražen. A tak jedni z nás při setkání hovoří už za chvíli dejme tomu o čajích na hubnutí a druzí řekneme o Lyotardově postmodernismu. Je vůbec ještě nějaké setkání? My vršíme tu tolikerym vzepětím jenom stínoherné úkony, úsměvy násobí a potvrzují ironický úšklebek prázdna, vzájemná setkání nám mohou být jen darována. Mocí nemenší než Hlasem vzkříšení.

Pavel Rejchrt – Strážce a příchozí

A nyní trochu fantazie

Návrh na novou instalaci sousoší sv. Václava v Budišově

Obie Simonis a Jiří Tichý

Social Band

Většina z nás si už určitě všimla, že v Budišově začala působit nová hudební skupina s názvem SOCIAL BAND. Pokud stále tápete, kdo nebo co se za tímto názvem skrývá, čtěte dále, pokusím se vám do toho vnést trochu světla.

Aby historie byla úplná, na počátku se musím zmínit o jiné kapele, která tu byla dříve a na niž tato nová volně navazuje. Mluvíím nebo spíše píši o skupině s názvem The Crow, jejíž vznik se datuje rokem 1996. Zakládajícími členy byli Ivo Jindra, Roman Klíma, Jiří Sochor, Pavel Kubát a Jiří Dobrovolný. Hráli vlastní skladby. Byla to spíše taková budišovská neznámá skupina, protože se většinou účastnila akcí za hranicemi okresu, i když první vystoupení se odehrálo v Nárámči v Doubí v létě 1998. Ve stejném roce dostali možnost natočit tenkrát ještě MC ve studiu Miloše Dodo Doležala. Pro skupinu to byl velký zážitek a zkušenost. V té době zde natáčeli slavní zpěváci a skupiny.

V roce 2000 se začalo v Budišově formovat divadlo. Pro některé členy skupiny to byla další aktivita, která také vyžadovala mnoho volného času, kapela přešla do útlumu a později zanikla.

A nyní k přítomnosti. Jistě jste v minulém roce zaznamenali „divadelní představení“ Případ Pavla Kováře, kde se sešla celá parta nadšenců a hlavně muzikantů, kteří pro tuto hru složili muziku. To byl jeden z hlavních podnětů pro vznik nové skupiny v létě 2004. Dalším hnacím motorem byla touha si zahrát, zapálení Pepy Šabackého, který se dopracoval k novým bicím, snaha navázat na tradici úspěšných budišovských kapel, proslavit nejen sebe ale i naši obec a hlavně láska k muzice.

Skupina celé léto a podzim pilně zkoušela ve sklepech u Šabacků (kterým bych tímto chtěla poděkovat za ohromnou toleranci a omluvit se za spánek při tolika decibelech), aby mohla mít svoji premiéru 27. 11. 2004 v Nárámči. Zábavy jsem se účastnila a mohu sama za sebe říci, že to byl zážitek. Občas se sice vloudila chybička, ale ze všech hráčů vyzařovalo ohromné nadšení a radost, že se jim povedlo uskutečnit jeden ze svých velkých snů, a to vše ostatní přebilo. Vždyť každý jsme někdy v něčem začínali. Ještě před premiérou musela skupina najít svůj název. Došlo na vzpomínku ze studia Miloše Dodo Doležala, který tenkrát doslovně řekl: „Vy hrajete samé sociálky.“ A pojmenování bylo na světě.

Kapela neusnula na vavřínech a další vystoupení měla již v Budišově 5. 2. 2005. Jistě vás zajímá, kdo skupinu tvoří. Tedy jsou to Libor Staněk, Roman Klíma, Karel Kosielski, Pepa Šabacký, Hana Jurová, Věra Šabacká a Zuzana Hortová. Dnes hrají z 35 skladeb 13 vlastních a rádi by si splnili další sen, natočit CD. Jenomže zde už je problém s přispěním sponzorů a to je jiná kapitola. Přesto, kdo by chtěl pomoci, je vítán s otevřenou náručí.

A teď na konci či vlastně na začátku jim přejme mnoho posluchačů, plné sály, aby si ponechali v očích ty jiskry nadšení, které se mnohdy vytrácejí u lidí, jež umění dělají jen z komerčních důvodů, a hlavně, ať kolem nich dlouho, dlouho krouží ta muška zlatá, to štěstí...

Veronika Ležáková

Skupina SOCIAL BAND

Stojící zleva: Roman Klíma, Věra Šabacká, Zuzana Hortová a Karel Kosielski
Sedící zleva: Josef Šabacký a Libor Staněk (chybí Hana Jurová)

Z HISTORIE

Velikonoce mého dětství

Z Brna jsem před válkou na Velikonoce do Vesničky jezdila zřídka. Pamatuji si pouze na jediné. Měla jsem nový jarník a krásný hnědý slaměný klobouček. Šla jsem slavnostně nastrojena, jak se o Velikonocích sluší, na nádraží, kde jsem se setkala se sestřenkami. O Velikonocích bývalo zvykem mít vždy něco nového a na Vzkříšení přijít v jarním kabátě či kostýmku, kdyby i mrzlo a třeba i chumelilo. Nesla jsem se proto velmi sebevědomě. K babičce jsme přijely ve středu večer.

Od Zeleného čtvrtku už byly školní, velikonoční prázdniny, začaly velikonoční obřady a zvyklosti. Především ráno, poledne ani večerní klekání už neoznamovaly zvony, protože odletěly do Říma, ale toho úkolu se ujali kluci se svými řehtačkami. Na to se velice těšili. Každý si připravil nějaký dřevěný nástroj, kterým hrkal, tloukl a vůbec nějak hlučel. Já jsem jim to tak záviděla, že mi naši takovou dřevěnou, ozubenou hračku, také pořídili. Chlapci si na své důležité činnosti velmi zakládali a dávali si na ni záležet. Jistě žádné jiné poledne nevyzváněly zvony tak dlouho, jak s chutí a do nekonečna procházeli dědinou, hrkali a tloukli a bušili dřevěnými paličkami, že je nikdo nemohl přeslechnout. Patřilo také k Zelenému čtvrtku, že babička a také maminka tradičně vařivaly k obědu špenát. Byl půst, který byl ještě přísnější na Velký pátek. V ten den se vesničané mlčky a každý sám, po jednom, trousili do kostela, který byl celý den otevřený. Pomodlit se k božímu hrobu. Nejslavnostnější však bývala Bílá sobota. Po týdnech Křížových cest se všechno jakoby rozzářilo jasnými barvami nových šátků vesnických žen, zelenými komžemi ministrantů a zpívající průvod, který obcházel vesnicí, za zvuků navrátičích se zvonů, oznamoval Aleluja.

Na Boží Hod velikonoční, tedy v neděli po mši, nemysleli kluci na nic jiného, než aby si upletli co nejkrásnější metly. Chodili do „březinek“ na mladé větve, ze kterých si metličky splétali. Někteří si dokonce chystali zelené jalovce. I my děvčata jsme tuto neděli měly co dělat. Barvily jsme na červeno vajíčka, která nám babička na ten účel dala, a celý den jsme si dělaly starosti, kam se před kluky, až přijdou na mrskut, schováme. Také jsme se bály, že budou-li nás bít po nohách, že to bude moc bolet, a to zejména jalovcem. Babička nám slibovala, že žádného kluka, který by přišel s jalovcem, do domu nepustí. My jsme pak ještě v posteli plánovaly, jak si dáme do punčoch novinové papíry, aby nás mrskání nebolelo. A vůbec jsme o klucích mluvily s pohoršením, že co si jako myslí, že na ně nejsme zvědavý a ať si jen zůstanou doma.

Ráno na Červené pondělí jsme však nemohly dospat a přepadly nás obavy, jaká by to byla pohana, kdyby k nám žádný chlapec na mrskut nepřišel. Jenže kluci náš dům nevynechali. Už brzo po šesté, až se to i babičce zdálo trochu brzo, stáli mrskáči mezi dveřmi. Ještě štěstí, že my, ve své nedočkavosti, jsme také byly vzhůru, oblečeny a vesele jsme uskakovaly před napentlenými metličkami.

Cestou do kostela nám i ostatní vyhrožovali, že si na nás na zpáteční cestě počkají. Také to někteří udělali a já vím, že jsem před nimi tak rychle utíkala a tak zbrkle vyskočila přes sousedův plot, abych se za ním schovala, že jsem na jedné tyčce zůstala viset. To bylo horší, i kluci se lekli zvuku trhané látky. Já se pak vracela se strachem,

jakou asi obdržím výplatu za tu roztrženou sukni. Na Červené pondělí byla po dlouhém masopustu poprvé taneční zábava, ale to se nás děti netýkalo.

Zdenka Čechová

Červené pondělí

Na Velikonoce jsme se vždy těšili, jelikož jsme měli ve škole volno. Na Zelený čtvrtek, Velký pátek a Bílou sobotu jsme na obřady chodili pěšky do budišovského kostela a například v pátek jsme tuto cestu šli dvakrát, neboť odpoledne byla Křížová cesta.

Na Zelený čtvrtek se říkalo, že odletěly zvony do Říma. Po mši se po vesnici chodilo s hrkačkami a kotoučem s klapačkami, které zhotovili šikovní stolaři. S kluky v průvodu chodila i děvčata. Zastavovali jsme se na třech stanovištích, která byla u křížů ve vesnici. Cestou jsme říkali říkadla, která k nám ústním podáním donesli zedníci, tesaři a řemeslníci, kteří dělali v cizině. Ještě dnes mám v paměti uchované jedno z nich:

My klekání hrkáme, tím památku konáme, že pán Kristus za nás umřel a na kříži pro nás pněl a smrt hořkou podstoupil, by nás hříšné vykoupil, ty naše nepravosti ráčil na sebe vzít, proto milý křesťane, modli se Anděl páně, aby nás Bůh vždy zachoval skrz přímiluvu Panny Marie.

Lidé při tomto průvodu vycházeli před domy, klábosili spolu a někteří se i modlili. K večeru bylo času dost a také v té době nebyla ještě televize. S hrkačkami se chodilo i v pátek po celý den až do dopoledne v sobotu. V sobotu ráno u nás bývalo zvykem umývat se ráno vodou tekoucí v potoce.

V neděli po mši jsme si chystali pomlázku upletenou z osmi proutků, kterou jsme pletli týden před Červeným pondělím. Používali jsme proutky z vrby, kterých bylo tehdá u potoka dost.

Na Červené pondělí jsme na pomlázku vyrazili hned po ránu a při ní jsme dostávali obarvená vajíčka.

Ještě dnes se dokážu do těch let přenést a rád na ně vzpomínám.

Josef Bednář

Z archívu rodiny Němečkovy

Budišovský rodák Ladislav Tvarůžek

Málo z malých obcí Českomoravské vrchoviny má tak bohatou lokální literaturu jako Budišov. Děkuje za ni řadě lidí, kteří se zde usadili a srostli s krajem i s lidmi, jako byl Augustin Kratochvíl, Jan Tvarůžek nebo František Horký, děkuje za ni samozřejmě i svým rodákům a lidem, kteří zde našli své přátele a zamilovali si zdejší krajinu lesů a rybníků... Nemíním však psát ani o Jindřichu Plachtovi, který za druhé světové války byl častým hostem v Budišově, ani o Otokaru Březinovi, který na svých cestách za svým přítelem básníkem Jakubem Demlem do blízkého Tasova se zastavoval u Augustina Kratochvíla na budišovské faře, ani se zmiňovat blíže o návštěvě malíře světového jména Alfonse Muchy 31. července 1936 v Budišově, jehož matka Amálie Malá se narodila

v Kundelovském mlýně (č.76) 4. srpna 1822 a kterého poutaly k Budišovu i přátelské vztahy, ani o řadě jiných, kteří zde hledali klid... Chci se několika slovy zmínit o budišovském rodáku, který po celý život zůstal svému rodišti věrný i v lesku velkoměsta, na kterého neplatí slova: „Ti naši Horáci jsou taková divná rasa, vyrostete to tady, vystudujete a vyučíte se, odejde do světa a na domov zapomené, zamiluje si nové hnízdo a teprve, když mu vypadají zuby a klepou se mu kolena, začnou v slzách opěvovat své rodiště“.

Ladislav Tvarůžek se narodil v Budišově 11. května 1879, jeho otec působil jako učitel a vlastivědný pracovník. Gymnasium studoval v Třebíči, Vysokém Mýtě a maturoval v Pelhřimově. Pak odešel na vysokou školu do Prahy a pokračoval ve vysokoškolském studiu ve Vídni.

Ladislav Tvarůžek

s Alfonsem Muchou v jeho ateliéru

Již za svých středoškolských studií přispíval řadou článků do různých časopisů, za svých universitních studií byl již živě novinářsky činný a mezi jiným vydával studentský časopis Volnost v letech 1904–1905. V r. 1906 vstoupil do právě založeného časopisu Venkov a byl jeho parlamentním zpravodajem ve Vídni, později se stal i zpravodajem řady jiných časopisů. Pro vídeňské noviny vydával Agrarische Korrespondenz a po založení Vídeňské deníky. V r. 1907 působil řadu měsíců v jeho redakci, než zahájila činnost tehdy zvolená tzv. lidová poslanecká sněmovna. Živě se účastnil veřejného života vídeňských Čechů, organizoval jejich zájezdy do českých zemí atd.

Za první světové války pracoval jako válečný zpravodaj v rakousko-uherském tiskovém válečném stanu a byl v úzkém vztahu s Marristy. Po převratu pokračoval v novinářské činnosti v pražské redakci Venkova jako parlamentní zpravodaj a po čtyři roky byl zároveň tiskovým referentem ministerstva železnic. R. 1927 přešel do

Tiskového odboru předsednictva ministerské rady, kde se stal vrchním odborovým radou a v listopadu 1930 byl jmenován ředitelem České tiskové kanceláře a vládním radou a v této funkci zůstal až do svého odchodu na odpočinek 1. 9. 1939.

Zúčastnil se organizování novinářského života a již ve Vídni se stal předsedou Svazu českých novinářů vídeňských, později v Praze předsedou Sdružení parlamentních zpravodajů. Napsal řadu historických pojednání a k nim čerpal látku ze svého rodného kraje (např. Budišovští rebelové selští, Na budišovském panství v době bitvy u Slavkova, aj.). Napsal stovky článků, v nichž se zabýval historickými událostmi, historií Moravy, kulturními událostmi, ale i cestopisnými dojmy (např. Královna Dagmar v Ringstedu dřímá, aj.). Velkou řadu z jeho fejetonů tvoří náměty čerpané přímo z Budišova. Jen namátkou uvádím: Když jsem plela len, Když si náš dědeček babičku bral, Kovářovo sedmé pé, Za našich mladých let, Msgre Kratochvíl pětasedmdesátníkem, Jízda králů 1725, Babinčina výchova, Před 200 léty, Boj o zrna, Sedmdesát let samostatným obuvníkem, Budišovští čápi, Jak sem se s kým potkal, Budišovská svatba, Dódi, dědici, dódinci, Budišovská kostelní věž, a jiné. Stovky svých článků signoval značkou LT, Láďa Tošín, L. T. Budišovský, L. Tvarůžek, Václav Budišovský a stejně velká je řada článků, které signovány nebyly. Méně je známé, že napsal řadu básní, z nichž např. Trenčanská legenda vyšla jako samostatný tisk, jiné jsou roztroušeny v řadě časopisů.

*A na pohádky ze zlatého mládí
a na ty, jež jsme měli rádi
si často s touhou vzpomenem...*

J. S. Machar

*Ach, měli rádi... měli – měli – !
Jak rty se blahem láskou chvěly
a srdce bilo mocněji – – !
Ó, květy! – Kampak !?*

*Jsou mrazy,
ty všem jim vonné hlavy srazí.
Ach ne! Víc kvést už nesmějí!*

A Pohádka?!

*Až noci jedné,
té vichorné a mrazné, ledné
se k Vám snad jemně stetelí –*

*– –
no, vzpomeňte si, její zlato
jak plnilo sny vrchovato
svým štěstím komus - - - - -*

Víte-li?

Ladislav Tvarůžek

Ladislav Tvarůžek patřil k vřelým propagátorům československo-jugoslávského přátelství – za zmínku stojí, že za tuto činnost byl vyznamenán Řádem jugoslávské koruny a Řádem sv. Sávy.

S Řádem jugoslávské koruny a řádem sv. Sávy

Z jeho neuveřejněných prací bych si dovolil uvést např. studii o 110 stránkách Budišovské školství, fejeton Partyzáni v Budišově a mnohé jiné. Rád fotografoval a toulal se na vlnách rádia. Měl vždy pověst nejinformovanějšího novináře a i za války sledoval denně nejméně pět zahraničních stanic. Je velká škoda, že nemohl po zhoršení své zrakové vady napsat své vzpomínky, o nichž někdy uvažoval – dovedl pěkně vypravovat historky z politického a kulturního života...

Ladislav Tvarůžek zemřel v Praze 27. 3. 1953 a po smrti se vrátil do svého rodného Budišova...

MUDr. Vladimír Němeček

Ferda, Bobeš a Brok

Když jsme jej dostali, vešel se právě do otevřené ruky. Kdo? No přece náš pes, Bobeš. Měli jsme doma již krásného černého kocoura, Ferda jsme mu říkali, který měl kolem 5 kg váhy – nebo hmotnosti, chcete-li. Když jsme si štěňátko poprvé prohlédli – nemělo ještě ani zahojený pupíček – bylo nám všem zřejmé, že budeme jej musít hlídat před Ferdou, aby jej omylem nezakousl. Kdo nám však dal lekcí, jak má vypadat vzájemné soužití, že máme věřit v čistou duši zvířat, byl Ferda sám. Při první příležitosti ujal se štěňátka, celé jej olízal, učil jej žrát z misky mléko a pečoval o něj víc než otcovsky. Naučil jej také všem tajemstvím kočičího lovce, takže nakonec Bobeš dovedl na Ferdovi provést vzorový chvat na šíji, dovedl se protahovat – a také se protahoval – jako kocour po celý svůj život.

Jednou mne – to bylo již za nějaké dva tři roky – nečekaně překvapili. Bylo to v pondělí brzy ráno, právě jsem se chystal do práce a připravil si k snídani řízek zbylý od neděle, když se Ferda vrátil z nočních toulek, utahaný, urousaný a hladový. Když jsem na chvílku odešel, neodolal již svodům a zmocnil se řízku. Byl však přistižen a potrestán plácnutím – spíše symbolicky – na zadní část těla. Utekl se schovat do ložnice...

Uřízl jsem proždímanou část masa a dal je Bobšovi, který se s vytřeštěnými očima díval na celé dění – bylo to pro něj něco nového, protože nikdy nebyli biti... Vzal opatrně maso do zubů a odešel za Ferdou. Co se tam dělo, nevím. Ale za chvílku přišli Bobeš i Ferda bok po boku, sedli si přede mne těsně přitlačeni k sobě na bobek a čekali. Co mi zbylo? Rozkrájel jsem řízek na kousky a spravedlivě oba střídavě podělil. A přál bych vám vidět ten vítězný Bobešův pohled, kterým se po Ferdovi podíval. Jako by chtěl říct: „Vidíš, tak se musí na pána!“

Někdy na podzim v r. 1972 vyhodili v rámci zvyšování poplatků za psy z jedoucího auta asi dvouletého psa... Jeho útlocitný majitel se ani nenamáhal zastavit auto. Potuloval se kolem samoobsluhy, kde mu občas někdo hodil kousek rohlíku... Kolem ledna jsme šli s Bobšem na takovou krátkou procházku po našem hřbitově, když náhle zavětril a zastavil se... Z pozadí jednoho kříže těsně u kostelní zdi vyběhl pes. Vyhublý, dobitý. Když jsme se podívali blíže, viděli jsme, že má za křížem ve sněhu udělaný dolíček, vystlaný travou. Ohlásili jsme svůj nález doma a manželka se vydala s kouskem masa obhlédnout terén. Pes ji pozoroval z dálky, nepřiblížil se, byl příliš nedůvěřivý a příliš plachý. Teprve asi třetí den se přiblížil a vzal nabídnuté jídlo z ruky. Dal se dokonce

chytit a za veselého poskakování Bobše jej spolu donesli domů... Tak se k nám nastěhoval druhý pes, Brok.

Bobeš jej radostně uvítal a pečlivě sledoval, aby mu nic nechybělo – a Brok úzkostlivě dodržoval všechny Bobšovy privilegia. Jednou, když šla manželka nakoupit, Brok využil příležitosti a vyběhl si zkontrolovat svůj úkryt a své dřívější trasy. Když přiběhl domů, dostal vyhubováno s tím, že nedostane jako Bobeš ochutnat salámu, který manželka koupila. Dala jej Bobšovi, Brok, který ležel na trucovadle, nedostal nic. Bobeš však salám, který držel v hubě, položil před sebe a čekal, až bude obsloužen také Brok. Dokud se tak nestalo, ležel a pochoutky se nedotkl... Co měla manželka dělat? Kapitulovala a sotva Brok dostal svůj díl, Bobeš rychle spolkl porci...

Asi o rok později manželka upravovala u zahrádky květiny, když se k ní přiblížila kolie – nejméně desetkrát větší než byl Brok. Ten, když viděl, že se nestrůva blíží, vrhl se na ni, aby jí zabránil přiblížit se k jeho paní. Byl těžce dorván, sešit a asi dva dni v šoku. Než se z ran vylízal, Bobeš jej ustavičně hlídal... A přece asi o rok později se nerozpakoval znovu chránit svého pána před touže kolíí... tentokrát mu bylo zabráněno sebeobětování opakovat...

Jedenkrát na jaře přiběhl domů ze zahrádky celý rozčilený a mermomocí mne doslova za nohavici táhl s sebou ven. Na zahrádce stála hubená ježice, zřejmě po mladých... Když manželka ji donesla talířek mléka, díval se Brok rozzářenýma očima, jak si ježice pochutnává. A pečoval o to, aby denně dostala svůj příděl. Odvděčila se mu i nám, když později přivedla ukázat celou svou rodinku...

Náš Brok – nikdy nezapomene se podívat na místo, kde měl svůj pelíšek v nouzi... Nikdy nezapomene spočítat si členy své smečky a úzkostlivě hledat nepřítomné...

MUDr. Vladimír Němeček

Z historie mlýnů na Jihlavce

Tentokráte se vydáme za mlýny a papírnu na řece Jihlavce pod hrází vodní nadržé Mohelno.

Prvním objektem těsně pod hrází nádrže je papírna, patřící do katastru obce Mohelno. Pod dukovanským horním mlýnem, dnes již zatopeným, stával od pradávna most a kousek pod ním mlýn. Mlýn byl později přestavěn na hamr, avšak ten během času také zanikl (byl připomínán v pol. 17. stol.). Na tomto místě byla zřízena, na základě smlouvy mezi hrabětem Karlem Häugwitzem a podnikatelem Josefem Loosem, papírna. Na náklady vrchnosti byla postavena budova s bytem, dílnou pro veškeré papírenské práce a stodolou. K papírně bylo přidáno 24 měřic pozemků, vše za 900 zlatých při roční splátce 60 zlatých. Vrchnost měla papírníkovi Josefu Loosovi dodávat hadry a odebírat pro sebe potřebný papír.

R. 1795 převzal papírnu syn zakladatele, Josef Loos ml. Z této doby pochází i vyprávění o tragickém osudu jeho dcery Rosiny. Dívka navázala milostný vztah k jednomu tovaryši z papírny, ale ze strachu, co tomu řekne přísný otec, zešílela a skočila do vody pod kola. Až po pěti dnech byla nalezena u dolního dukovanského mlýna. Bylo jí 29 let. Na její památku darovali její rodiče dukovanskému kostelu obraz.

Papírna v Mohelně

Po smrti Josefa Lossa v r. 1848 převzal papírnu jeho syn Eduard, dále pak dědicové Antonín a Jan. V r. 1874 od majitelky Kateřiny Loosové, provd. Vondrové, ji koupil Ignác Hüpsch z Ivančic. Dalším majitelem byl jeho syn stejného jména a od něho koupili již ladem ležící majetek mohelnští občané Ostrý, Horký, Němec, Šidlo, Horák, Kryška a Jošek. V r. 1917 získal první polovinu podílu mohelnský stavitel Antonín Kašpar, druhou pak r. 1921 jeho žena. V papírně byla zřízena pila. Podle vyprávění byla tato papírna v provozu do r. 1945, dnes je však opuštěná, zchátralá. Vyhlíží smutně a hlásá kolemjdoucím zánik řemesla papírenského.

Dále pod mohelnskou papírnu stojí u silnice ve směru Mohelno–Dukovany mlýn zvaný Mohelnský. Vznikl pravděpodobně již ve 14. stol., připomínán je však teprve v r. 1466. R. 1578 na něm hospodařil mlynář Pleva, po něm Marek, později Kříž. V r. 1612 koupil mlýn náměšťský hrabě Jan Diviš ze Žerotína. Později mlýn vyhořel.

Na počátku 18. stol. obývá Mohelnský mlýn rod Tkaných. R. 1747 jej Martin Tkaný odkoupil od hraběte Jana Kufštejna spolu s 15 měřicemi pozemků a 3 měřicemi louky za 550 zlatých a 187 zlatých roční činže. Na opravu stavby dostal mlynář z velkostatku 8 klád, 15 kusů stavebního dříví, 2 kopy prken a 12 000 šindelů na pokrytí střech. R. 1774 mlýn opět vyhořel a byl obnoven nákladem vrchnosti. Po dvou letech jej převzal Jakub Tkaný, r. 1800 jeho stejnojmenný syn a v r. 1842 obývá mlýn František Tkaný. Po 10 letech jeho syn Josef mlýn zmodernizoval, a tím přilákal více mleců-zákazníků.

Mohelnský mlýn

Poslední mlynář z rodu Tkaných dal svým nákladem postavit most přes řeku Jihlavku na silnici Mohelno–Dukovany a za jeho přejezd vybíral mýtné. Kdo nezaplatil, musel jet přes brod. Poněvadž Tkaný neměl dědice, prodal mlýn r. 1938 ing. Hájkovi z Prahy, ten jej zakoupil pro svou sekretářku sl. Volavkovou. Tkanému bylo ponecháno obytné stavení na dožití a mlýn byl nakonec zbourán. Na jeho místě vyrostl v r. 1938 mlýn nový, moderně vybavený.

Mohelnský mlýn, vlastnictví sl. Volavkové, byl v provozu do r. 1957, pak následovalo znárodnění a prodej Akademii věd Československé republiky.

K dalšímu mlýnu se dostaneme po červeně značené turistické cestě. U Dukovan na řece Jihlavce stojí dolní mlýn zv. Havránek. R. 1670 se o něm píše, že jej nazývali Havlínův; úplně vyhořel a byl vrchností znovu postaven. Tehdy náležel panství dukovanskému. V r. 1750 již tento mlýn nesl název Havránkův. R. 1745 jej vrchnost prodala Janu Tkanému. V r. 1906 majitelka dukovanského panství hraběnka Gisela Coudenhová nechala nákladem 260 000 Kč přestavět Havránkův mlýn na vodní elektrárnu, její vybavení zajistila firma Kolen. Dodala dvojitou Francisovu turbínu s horizontální hřídelí, která poháněla třífázový generátor o výkonu 75 kW a 750 otáčkách za min. Elektrárna vyráběla proud o napětí 3000 V a 50 kmitech za sekundu. Zásobovala Dukovany, Horní Dubňany, Lhánice, Heřmanice, Rouchovany a Šemíkovice. Pracovala až do r. 1995, v následujícím roce byla zde po rekonstrukci spuštěna automatická vodní elektrárna s Kaplanovou turbínou od firmy Sanborn Velké Meziříčí o výkonu 120 kW. Jejím majitelem je pan Karel Ambrož z Velkého Meziříčí.

Poměrně zachovalé budovy Moselského a Havránkova mlýna jsou dávným svědkem zašlých časů a připomínají nám kdysi slavné řemeslo mlynářské.

Zpracoval Josef Mikulášek

Havránkův mlýn

Použitá literatura:

Spis o mlýnech muzejního spolku v Kralicích, Nováček, vyšlo po 2. světové válce
Písemnosti p. Josefa Kafky z Rouchovan

Pooslaví a Pojihlaví, Jiří Lysák 1997

Vyprávění pamětníků; Vlastivěda moravská – Náměšřský okres, František Dvorský

Mlýny na říčce Rouchovance u Rouchovan

Věnováno památce nedávno zemřelého vynikajícího amatérského historika, znalce moravských vltavinů a dobrého člověka, pana Josefa Kavky.

První mlýn zvaný Ve žlebě na říčce Rouchovance býval nad Rouchovany poblíž Nových dvorů. Na tomto mlýně byl poslední mlynář Stejskal. Mlýn byl v roce 1831 prodán velkostatku a zřízena v něm hájenka, která v roce 1902 přechází do katastru Hrotovic.

Druhý, o něco níž u Rouchovan, tzv. Pachrův, též Roháčův (takto je uváděn na mapě z roku 1857), se připomíná v 17. století. V roce 1750 na něm byl mlynářem Antonín Verner (to měl mlýn dvě mlýnská složení a pilu). Roku 1775 je na něm uváděn mlynář Karel Máca, v roce 1903 Emanuel Drexler a od roku 1927 je posledním mlynářem Pachr.

Pachrův mlýn byl poháněn turbínou a náhradním zdrojem mu byla po elektrifikaci Rouchovan elektřina. Na mletí měl mlýnské válcové stolice a při mlýně byla také katrová pila. Provoz mlýnu a pily byl z úřední moci v padesátých letech ukončen. V dnešní době je Pachrův mlýn opuštěn a chátrá.

Pachrův mlýn

Urbánkův mlýn

Pod Pachrovým mlýnem u Rouchovan je Palebaumův, nebo také Urbánkův mlýn. V roce 1750 byl na něm mlynářem Jiří Réma (mlýn měl dvě mlýnská složení) a v r. 1775 Franz Prinz. Okolo roku 1900 měli mlýn Pelepámovi, r. 1903 Karel Pirochta a asi v roce 1938 se na mlýn přiznal poslední mlynář, František Urbánek.

Mlýn byl poháněn turbínou a náhradním zdrojem mu byla elektřina. Na mletí měl mlýnské válcové stolice a při mlýně bývala i pila. V roce 1952 byl Urbánkův mlýn s pilou zastaven. Ve mlýně zůstaly zachovány mlýnské stroje, přičemž obytná část je obydlena.

Soukupův mlýn

Texlův mlýn

Pod Urbánkovým mlýnem je na Rouchovance bývalý Zárubův nebo také Soukupův mlýn. Na něm byl v roce 1750 Josef Záruba (mlýn měl jedno mlýnské složení), r. 1775 Martin Krahulec a 1903 Gothard Pacírka. Kolem r. 1927 zde byl mlynářem Josef Hružka a ve 30. letech se na mlýn přičlenil Soukup. V roce 1938 Soukupův mlýn vyhořel a od té doby nebyl obnoven. Mlýn býval poháněn vodním kolem.

Dalším mlýnem na říčce Rouchovance je pod Soukupovým mlýnem Texlův mlýn patřící do katastru obce Šemíkovice. Na mapě z r. 1857 je nazýván Loudalovým. Před r. 1901 na něm byl Josef Texl, po něm Stanislav Texl, který zde byl posledním mlynářem. Mlýn byl v provozu do r. 1942, kdy byl zastaven. Texlův mlýn byl poháněn vodním kolem na horní vodu o průměru 3,7 m, širokým 1,15 m a byl vybaven dvěma mlýnskými válcovými stolicemi na mletí pšenice. Dnes vysloužilý mlýn slouží jako obytný dům rodiny Texlových.

Pirochtův mlýn

Posledním mlýnem na Rouchovance je pod Texlovým mlýnem bývalý Pirochtův nacházející se v katastru Šemíkovice. Okolo roku 1901 na něm byl mlynářem Josef Pirochta. Po roce 1925 byl mlýn zastaven. Pirochtův mlýn byl poháněn kolem na horní vodu a mával dvě kamenná složení a hranolový vysévač. Dnes je bývalý Pirochtův mlýn opuštěn a smutně vyhlíží, jako by hlásal kolemjdoucím zánik kdysi slavného řemesla.

Podle Vlastivědy moravské z r. 1752 bývali na mlýnech u Šemíkovice mlynáři Zavadil a František Borovský, oba na mlýnech o jednom složení.

Sepsáno podle písemnosti a vyprávění Josefa Kafky a Vlastivědy moravské.

Josef Mikulášek

Jak se dříve hospodařilo

Na fotografiích Stanislav Toufar a Karel Pavlíček

Předpověď na rok 2004?

Na konci roku 2003 se v tisku objevily předpovědi událostí v naší republice od astroložky a kartářky. Protože jsou lidé, kteří dávají podobným „věštcům“ nemalé peníze, může si každý ověřit, jak velkou cenu takové „předpovědi“ mají. Stávají se také případy vyplněných předpovědí, například herečka Heleně Růžičkové se některé (ne všechny) věštby splnily, ty však byly dost neurčité, spíše v obrazech (před zátopami tvrdila, že bude v Čechách moře). A právě na míře určitosti a konkrétnosti předpovědí záleží, jak mnoho má věštba nadějí na vyplnění. Tvzení, že „prezident Václav Klaus bude řešit problémy nově“, se s vysokou mírou pravděpodobnosti splní, ale „autonehoda hlavy státu na počátku léta“ už tak velkou šanci na náhodné vyplnění nemá. V podstatě lze říci, že vyplnění podobných předpovědí nepřekračuje statistickou míru pravděpodobnosti takových jevů. Jestli za ně bude někdo někoho bohatě honorovat, si musí každý odpovédět sám.

Předpověď astroložky Lenky Mochnáčové na rok 2004 pro Českou republiku:

Horoskop na příští rok ukazuje jen samé nepříjemnosti: zničení úrodných polí živly, autonehodu hlavy státu na počátku léta, sebevraždy vysokých státních úředníků a hlavně výbuch v chemické továrně v půli roku. Hovoří i o explozi sportovních a vojenských letadel. Inflace bude silná, poměry mezi lidmi napjaté. Venuše s Neptunem naznačuje spory mezi umělci a rušení smluv kvůli tajným komplotům.

Obdobná věštba kartářky Elišky Bělecké z Ústí nad Labem:

Prezidentský pár bude podle karet po celý rok podporován velmi příznivou vesmírnou energií, která se projeví tím, že prezident Václav Klaus bude řešit problémy nově. Energická rozhodnutí v závažných situacích mu vynesou zvýšenou popularitu. V ekonomice se na přelomu pololetí objeví určité zlepšení, ale vládní záměry, které měly podpořit finanční stabilitu a hospodářský růst, zůstanou na mrtvém bodě. Bilance roku 2004 však bude mnohem lepší než výsledky tohoto roku. „V sociální oblasti se začne pracovat na zlepšení podmínek pro sociálně slabé, hlavně pro důchodce. Začnou se například více budovat pečovatelské domy a pohnou se i plány důchodové reformy.“ Zlepší se podmínky pro poskytování darů sponzory. „Sponzoři otevrou peněženky a budou se snažit ve větší míře poskytnout peníze ze svých vysokých výdělků i jiným. Vidím tu energii, která je k tomu postrčí.“ Ve zdravotnictví přetrvávají stále souboje mezi lékaři a vládou a nestabilita. Pacientům, kteří si budou moci zaplatit léky a vyšetření nad rámec hrazených služeb, bude vyhověno ve větší míře než doposud. Zdraví lidí se zlepší, ale ceny léků a vitamínů stoupnou. Vláda prý nepadne. Vydrží do řádných voleb, i když s velkými potížemi. „Ti, kteří záměrně vyvolávají rozpory a škodí, dostanou to, co si zaslouží. Vesmír je spravedlivý.“ Nejožehavějším problémem zůstane i v příštím roce nezaměstnanost. Živelné katastrofy nebo velký, úmyslně založený požár či výbuch se mohou objevit na přelomu pololetí.

Tolik doslovné citace předpovědí. Objevily se i obdobné předpovědi pro zahraničí, ale nikdo ani nejmenším náznakem nepředpověděl katastrofu v jihovýchodní Asii na sklonku loňského roku.

S použitím citace z MF DNES Ladislav Dokulil

Z BUDIŠOVA

Ohlédnutí za vánočním obdobím

Živý Betlém

Na sklonku minulého roku jsme s dětmi z dramatického kroužku přemýšleli, jak přivítat nastávající vánoční čas. Chtěli jsme navázat na tradici vánočních besídek, ale obléci ji do jiného kabátu. Zvolili jsme živý Betlém, který by vycházel z přirozenosti dětského projevu a neopíral se o předem daný text a přesnou režii.

Naši touhou bylo, aby co nejvíce široké veřejnosti se mohlo podívat, co se ve škole děje. Proto termín realizace živého Betléma se shodoval s tradičním školským jarmarkem a třídními schůzkami.

V podvečer 13. prosince jsme vytvořili před vchodem do školy útulnou jeskyňku se symboly oslíka a krávy a při svitu první hvězdy jsme se v dobovém oblečení shromáždili u jesliček. Každý držel v rukou rozžatou svíci či lucerničku. Děti zpívaly a po zaznění koledy každý dal, jako svůj dar nově narozenému dítěti, své světlo, svoji svíci. Měkká zář svíci, mrazivý vzduch a hlas dětských, jasných hlásků vytvořily kouzelnou chvíli zastavení, souznění. Živý Betlém se rozzářil. Chystali jsme svá přání, svá srdce, vzpomínky - pro vánoční čas. A všem, kteří s námi sdíleli stejné pocity a dali dětem svou přítomností najevo, že je zajímá, co a jak dělají, srdečně děkujeme.

Vánoční jarmark

Jarmark navazoval na živý Betlém a v předsáli děti nabízely své výrobky za symbolickou cenu všem, kteří si chtěli odnést drobný dárek. Do realizace dáreků se zapojila celá škola, keramická dílna. Hlavně děti z prvního stupně prožívaly chvíle napětí a očekávání, zda si jejich dáreček někdo koupí. Některé ke svému dílku měly tak hluboký vztah, že po zahájení jarmarku prosily rodiče, aby jim zakoupili to, co vyrobily vlastníma rukama. Celou atmosféru jarmarku dotvářely děti z kytarového kroužku. Jarmark byl velmi vkusný a úspěšný. Díky všem učitelům, kteří za tak obrovským kusem práce stojí. Často jen v pozadí, s úsměvem, že zas se povedlo něco pěkného a smysluplného.

Předtančení devát'áků

Stálou a pěknou tradicí ZŠ v Budišově je předtančení žáků devátých ročníků na ples SRPDŠ. I letos se jej zhostilo osm párů pod vedením p. uč. Svobody, který vymyslel a sestavil celou choreografii, a spolu s p. uč. Smrčkovou a šestnácti žáky pilovali, učili se, „dřeli“ jednotlivé kroky, figury a sestavy. Celá práce se vejde „pouze“ do čtyř minut, ale nácvik trval víc než půl roku usilovné práce. Tancovalo se i o sobotách a v každé volné chvílce, kterou devát'áci měli. Dívky si zvolily tyrkysové, asymetrické šaty s flitry, chlapičci byli oblečení do bílých košil s kapesníčkem barvy dívčích šatů a černých kalhot. Jak se předtančení povedlo, mohou posoudit hlavně zaujatí a hrdí rodiče a pozorovatelé. Faktem zůstává, že mladé dámy a pánové byli pozváni ještě na předtančení plesu, který pořádá Sokol Budišov a na ples do Náměče. Všem pořadatelům díky za vzornou péči o hosty. Ale hlavní poděkování patří dívkám a chlapcům, kteří se i přes různé překážky dokázali chovat jako pravé dámy a pánové, tančili i s teplotou, začínající či končící chřípkou. Snad i tyto chvíle ovládnání a kultivování sama sebe jim napomohou

v nelehkých krůčcích životem, v době, kdy již nebudou žáky naší školy, ale pokusí se stát na vlastních nohou.

Jana Smrčková

Douška

Důstojná realizace všech výše zmíněných akcí se dělá za sponzorské spoluúčasti firmy TORAYA.

Co se ve škole chystá a připravuje

27. 5. 2005 proběhne v ZŠ Budišov „DEN Z TISÍCE A JEDNÉ NOCI“

Jedná se o projektový den navazující na zkušenosti a bohaté ohlasy veřejnosti a dětí s AFRICKÝM DNEM a ANTICKÝM DNEM.

Škola bude otevřená pro všechny zájemce, kteří se chtějí podívat, jak se učí jinak, v souvislostech, na tématech ovlivňujících současný svět. V jednotlivých dílnách se žáci nenásilnou, přirozenou cestou budou učit porozumět rozličným národům a kulturám, jejich zvykům, prioritám. Chtěli bychom tímto projektem navázat na potřebu multikulturního chápání světa, bourat hranice předsudků vedoucích k rasismu, xenofobii.

Žáci se dobrovolně dle zájmů zapisují do jednotlivých dílen, kde pak pracují společně s dětmi, které nenavštěvují jejich třídu, ročník. Učí se komunikaci mezi sebou, vzájemnému respektu, ohleduplnosti, navazují jiné sociální vazby, učí se kompetencím vycházejícím ze skupinové práce. Všechny tyto aktivity směřují k jinému pojetí školy, nutnosti vytvářet nové podmínky pro výchovně-vzdělávací proces.

Celý projekt se bude realizovat na základě spoluúčasti, spolusponzorství SPOLEČNOSTI PŘÁTEL AFRIKY, SPOLEČNOSTI ČESKO-ARABSKÉ, pobočka Brno, jejímž předsedou je Ing. Rostislav Tesař, TORAY. Bez jejich spolupráce by se celý projekt jen těžko realizoval. Společnost nás ne jen dotuje, ale obrovský přínos má zprostředkování přímého kontaktu s lidmi, kteří se v těchto oblastech pohybovali, pracovali. I možnost setkat se přímo s rozličnými etniky je pro všechny dlouhotrvajícím zážitkem

Náš cíl – vychovávat k porozumění - může být podpořen i vaší účastí. Jste srdečně zváni. Za realizaci projektu

Jana Smrčková

Škola o sobě

Škola se nejen stará o výchovně-vzdělávací proces, ale nabízí žákům širokou škálu mimoškolních aktivit. Již třetím rokem učitelé vypracovali projekt pro získání finančních příspěvků z Kraje Vysočina. Všechny dotace, které jsme získali za podpory OÚ v Budišově, jsou cíleně věnovány kroužkům, sportovním akcím, projektům, které se ve škole realizují. Jejich program najdete ve vestibulu školy, po levé straně ve vývěsce.

Přesto bychom rádi veřejnost seznámili s některými z nich, jako je regionální pěvecká soutěž BUDIŠOVSKÉ ZPÍVÁNÍ, Běh Terryho Foxe, Den matek, Sportovní olympiáda mezi školami regionu... Byli bychom rádi, kdyby široká – ne jen rodičovská – veřejnost

měla chuť a zájem se do bohatého programu školy zapojit a účastnit se. Pokud se nám všem podaří podporovat školní dění, navázat společnou komunikaci, prohlubovat vzájemné představy a zájmy rodiny, školy, obce, můžeme pak společně s hrdostí mluvit o té naší škole s velkým Š.

Jana Smrčková

Konec roku 2004

Byli jsme otřeseni z toho, co se dělo u nás v obci na konci roku. Že jsou někteří z mladých i dospělých tak krutí, to jsme si nemysleli. Dá se chápat, že s koncem roku jsou vystřelovány různé petardy a dělbuchy, méně pochopitelné je, když mladí rozsypali v obci kuličky, které po šlápnutí praskají. Nemůže je omlouvat to, že se asi neuvědomují, že se starší člověk může uleknout až tak, že dostane infarkt.

Ke konci roku mnozí z nás se procházeli Budišovem. Je nepřehlédnutelné, co se zde vše během krátkého času vybuďovalo, a na druhé straně co se zde zničilo. Na kráse našemu zámku nepřidávají vyražené a zpřelámané laťky. Nedaleko odtud, v čekárně na autobus, jsou otisknuté boty až na stropě. Všechny tyto barbarské zásahy jsou v blízkosti benzínové pumpy, která je místem zastavení lidí z širokého okolí. U nádraží dělá naši obci reklamu velká turistická mapa, která díky ruce sprejera je prakticky nečitelná. Obec se může chlubit dokončeným areálem zdravotního střediska, jehož součástí je i zeleň a stromky před tímto areálem. Ke konci roku zde někdo jeden vzrostlý javor vyvrátil a druhý zlomil. Jak toto může někdo udělat? Co to dělá za lidi? Jsou si vědomi toho, že ničí něco, na čem se nepodíleli, a díky tomuto nezodpovědnému a neomluvitelnému ničení dochází i k takovým situacím, že když někde řeknete, že jste z Budišova, jste svědky úsměvu a poznámky: „No jo, to je obec proslavená lumpárny.“

Do této chvíle jsem vyslovila názor mnoha budišovských občanů. Na dokreslení bych chtěla poukázat na vandalství, jež se dotklo přímo mne. Asi před deseti léty mi jeden můj známý dovezl z Prahy semena sekvoje obří, která roste v Kanadě. Z osmi stromků, které vyrostly vydržel jen ten nejsilnější. Nedovedete si představit, jakou jsem měla radost a jak jsem jej opatrovala. Dva roky trvalo, než trochu vzrostl a já jej mohla v zahrádce přesázet. Během 10 roků dosáhl výšky 1,6 metru. Zjistili jsme, že se jedná o vzácný druh vyskytující se na dvou místech v republice. Díky těmto okolnostem jsme hledali místo, kde mohl dělat radost i ostatním, nejenom mně na zahrádce. Vstříc mi vyšel Ing. Ladislav Molnár, který hledal to nejvhodnější místo, až je našel. Stal se jím zámecký park, a to především díky svému složení půdy a vlhkosti. Vše dobře dopadlo, o čemž svědčil přírůstek stromku v loňském roce o 30 cm. Všichni, kdo o něm v zámecké zahradě věděli, z toho měli velkou radost.

Tato radost koncem minulého roku skončila. Někdo stromek asi 50 cm nad zemí doslova ukroutil (asi neměl po ruce pilku nebo nůž) a zřejmě jej použil coby vánoční stromek.

Místo podpisu mého a všech, jejichž jménem jsem se snažila na vandalství upozornit, z obav, že by nás tito neznámí „siláci“ mohli i přepadnout, jenom konstatuji, že jsme

čtenáři Budišovského zpravodaje

Aktuality z Budišova

Jak vysvětluje slovník cizích slov, aktualita je „novinka, časová věc, současná událost“. Aktuality mají být stručné, brzo zaniknou, zmizí v propadlišti dějin, a nebo, a o to mi taky jde, stanou se historií. Tak tady jich pár je, těch aktualit, a posuďte sami, do které „přihrádky“ je zařadit.

Bílé Vánoce byly bez sněhu, což jim ale neubralo na poetičnosti, hlavně pro děti. Na Štědrý den, když se v Betlémě narodil Ježíšek, pochovali budišovští rodáci Mirka Škarkového (74 let). Osud mu nadělil pracovitost, aktivitu, dobré srdce i zlaté ruce. Byl taky fotbalistou, hasičem, chovatelem. Dřič a slušný člověk. Pomáhal, kde mohl, podílel se na opravě kostela i organizování výstav chovatelů. Věděl, že život je vzácný dar. Kéž by takových lidí rodil Budišov co nejvíc... Sníh a zima se vrátily, což nelze říci o...

Lidé se bojí. O práci, o mezilidské vztahy, nakažlivých chorob, katastrof, nefér politiky a zlých psů. A protože jsme v globálním světě a jezdíme na dovolené, také tsunami, zemětřesení, hladomorů, silné Číny, která začíná svými výrobky „protrhávat“ Velkou Čínskou zeď, prý má být 21. století stoletím Asie. Hledáme opěrné pilíře v našem životě, bojíme se budoucnosti, chyb v rozhodování i našeho selhání.

A každé další klopýtnutí, na kolenou nás klečct nutí.

S jistotou draze vykoupenou, plazíš se k cíli po kolenou.

Abys vše mohl napravit, musíš se znovu narodit!

S výsledky ankety o „Největšího Čecha“ to dopadlo jaksi divně, neboť to vyhrál smyšlený génius Jára Cimrman. Myslím, že tak nějak si odpovídající idealizují národní velikány a ukazují specificky český smysl pro humor. Jeho jméno je počestlé z německého Zimmermann a to přece znamená Tesař. Takže... no a proč vlastně ne??! Ale přemýšlel jsem o tom a možná mi dáte za pravdu, že, aspoň pro nás, největšími Čechy byli rozhodně naši prapředkové. Proč? Když kdysi dávno táhli se svými soukmenovci ze stepí Ruska na západ, někde tady pod Brcama už toho měli plné zuby. Manželky nadávaly, kam je ti chlapi táhnou, děcka už si chtěla hrát, tažná zvířata unavená. A tak šli za praotcem Čechem a sdělili mu, že na to kašlou a dál nejdou, ať si na ten Říp jde s ostatními. A udělali dobře. Jednak se stali Moraváky, jednak nám vybrali bezpečné místo k žití. Tady nehrozí povodně z řek, sněhové laviny z hor, tajfuny ani zemětřesení. Sice nemáme moře, jako ti čecháčci... Co takhle vyhlásit anketu o největšího Budišováka?

V životě rozhodují okamžiky, setiny sekundy – postaru vteřiny. Vítěz běhu na 100 metrů vyhraje miliony dolarů o tisíciny, lyžařští sjezdaři se perou o setiny vteřin. Při jízdě v autě rozhodují o životě vteřiny. Zoufale chytáme ubíhající čas. Jedem v autě a zároveň telefonujeme do firmy, současně jíme sendvič, posloucháme rádio, informující nás o změnách počasí a haváriích na dálnici, předjíždíme a jsme předjíždění. Všude jsou lidé a ti jsou chybující... takže pozor na osudovou vteřinu. Pán Času nám ale stejně, jako těm našim předkům, spravedlivě ukrajuje z přidělené porce našeho Života.

Nejbohatší člověk planety Bill Gates byl v Praze, aby nám i Evropě poradil, jak dohnat Ameriku. Dost jsem jeho proslovy studoval, a vyplynula mi z toho jednoduchá rada (asi jako dává H. Pawlowská v televizních Rybičkách): „Učit se, vědět a hodně dít! To si pak

můžete hezky žít!“ No vidíte, a to stejné nám přece už dávno vštěpovali naši rodiče i dobří učitelé na budišovské ZŠ, kde chystají další krásnou výchovnou akci pro děti.

Dne 23. ledna 2005 jsem přijel na vernisáž tvorby Václava Dosbaby. Obřadní síň obecního úřadu byla plná lidí, oba místostarostové k tomu krásně mluvili a výtvarný kritik z Třebíče pozitivně hodnotil jeho objevné, byť ne snadno srozumitelné dílo. Byl to hezký počin takto oslavit jeho životní výročí v místě, kde žije a tvoří...

Českým zemědělcům, díky agrární politice Bruselu, vzrostly podpory, letos mají dostat až 34 miliardy korun. EU také naše rolníky vyhodnotila jako ty, jimž členství v unii prospělo z celé evropské pětadvacítky nejvíce! No, snad to poznají i v Budišově, byť statistika je věc ošemetná, znáte to. Jeden sní celé pečené kuře a druhý nic, ale statisticky každý snědl polovinu kuřete.

V minulém čísle Zpravodaje byly staré fotky náměstí u Václava. Aspoň na mně to nostalgicky dýchlo zašlými časy našich dědů a babiček, na místě nízkého domečku dnes stojí vysoký dům rodiny Večeřových, zmizely akáty v rozích u sousoší, i ty typické krásné, „vysočinové“ dřevěné ploty se žulovými sloupky... Obec to centrální místo vloni zkrášlila kontejnery na kytky, určitě tam letos zase pokvetou (nekrást a zalévat, prosím!). A zase tam něco vylepší, vím to od Marka Pavlíčka, nechejte se překvapit. Je to maličkost, ale potěší to.

Kniha o Budišově vzniká. Oslovil jsem pár schopných lidí, slíbili pomoci, jak textem, tak grafikou, taky místní radnice drží palce, mám už pár sponzorů (ale nestačí to ještě), takže věřím, že se vše podaří a bude to pro čtenáře příjemné (?) překvapení

Věříte na sluneční znamení, že předznamenává, jací jsme? Tak si ve Zpravodaji něco přečtete o znamení Býka, a když se to neshoduje, tak to můžete reklamovat u správce Planet (mystikové), nebo u genetických rodičů (vědecky založení čtenáři).

Pokud jsem snad nebyl dost aktuální, tak vezte, že určitě vyjdou i následující čísla Budišovského zpravodaje, a už se těším, jak si je přečtu v nové cukrárně-kavárně-vinárně...

Upozorňuji ještě na nutnost setí jařin. Kdo je osel, tak to stihl...

Ing. Rostislav Tesař

Mám rád tento kraj

Před kinem se na chvíli zastavuji v hospodě U Součků. Toto zastavení se mi za chvíli vymstí. Nekonečná fronta před sokolovnou a sál plný k prasknutí, jak by ne, promítá se Vinnetou. Dostávám se těsně pod plátno, jinde už není místo. Tříkrát škoda sokolovny. Její zničení požárem však nedokázalo vymazat ty desítky zábav se skupinami Sonet Budišov a The Lions, při kterých mnohdy docházelo k osudovým setkáním.

Když přejíždím železniční přejezd u Řihákových, ještě dnes mám chuť položit na koleje minci, před přijíždějícím vlakem, a rychle se schovat. Jaké to vždy bylo napětí, co se na kolejích objeví. Škoda, že tenkrát bylo mincí tak málo. Za přejezdem se najednou ocitám na pastvě, ať už to bylo na Pochopový loučce, v Suchých loučkách, či dnes již rozoraných loukách U habrů a U křížka. Někdy se stávalo, že jsem celou pastvu držel krávu na provaze. To mi umožňovalo vyhledávat jí nejlepší místa na louce a pak jsem

měl strach, že se mi někam zaběhne. Občas se stávalo, že se krávy ocitly až pod Třemi kříži na Brcích, nebo v horším případě se dostaly do řepy, kde spásly velké množství lupínků a tzv. se zduly.

V té době jsme se stali svědky rozstřelování ostrůvků a remízků v polích. Jako kluci jsme z toho měli srandu a válečnou kořistí se nám, když bylo již po všem, stávaly drátky v barevných bužirkách, kterých bylo všude nespočet. Ostrůvky z kamenů, divoce rostoucích keřů a stromů jsou zde od nepaměti. Pokud se v polích vyoraly velké kameny, přidávaly se do ostrůvků, a tak se z některých staly nedobytné tvrže. Většina z nich zůstala naštěstí nedotčena a stala se azylem pro zvěř a ptáky, kteří zde nacházejí místa pro úkryt a hnízdění. Mnohým ostrůvkům dominují šípkové keře. Šípky se dříve trhaly na prodej, nebo se doma sušily na čaj. Nyní si jich skoro nikdo nevšimne, a tak jejich plody mohou červeně zářit i v zimě. Přírozenou ochranou ostrůvků jsou okolní pole, která přístup k nim ztěžují.

Nezanedbatelné je jejich estetické dotváření krajiny, jejíž jsou součástí a stejně jako člověkem vystavěné kříže, vyjímají se v ní jako perly.

Za Kojatínem

Tichá a mírná cesta, drží zemi.

Stráž: chrpy u kříže, tvé hvězdy míru, Panno.

*Tady si obzory uzamkly otevření,
sebou je tady nebe otvíráno.*

Pastvina, břízy ve světle, které se neodráží.

Při poli les je zdvih, který objímá.

*Držíš-li něco tu, pak vlídnou září,
která tě sobě odnímá.*

Obdržíš ji, neboj se, zemi, tu je příslib.

Tady je rájem rozestláno.

*Tady je řeč samovolně písní,
tys její nápěv, Panno.*

Pšenice cestu vede, to pro loučení.

Tolik jí, tolik, tolik v zemi.

Na Brača jsme chodili hlavně v zimě. V létě jsme tam sbírali maliny a jahody a na podzim houby, kterých bylo v lesích více než dnes, ale když napadl sníh, byl to signál připnout si na gumové lyžáky lyže a vyrazit. V té době používané vázání kandahár umožňovalo používat lyže jako běžky i sjezdovky. Sjížděli jsme většinou od Tří křížů do polí a znovu jsme vystoupali nahoru. Bylo to namáhavé, ale nás to bavilo.

S Brci mám spojeno i koupání v Novém rybníku. Koupání to bylo romantické. Rybník je obklopen stromy, z jejichž korun ti nejodvážnější z nás skákali do jeho vod. Ještě dnes vidím ve vodě na schůdkách u stavidla několik pijavic, které ve mně vyvolávaly představu malých černých hadů.

Věterák a zámecký park byly pro nás tajemným územím, kam jsme moc nechodili. Nechodili jsme ani na hřiště za školou. Pro nás byly sportovištěm v létě prostor Pod Hrázkou a v zimě rybník Pekařák. Sport jsem měl a mám rád, ale nikdy mi to moc nešlo. Při fotbale či hokeji jsem byl sice dost rychlý, ale v této rychlosti jsem byl schopen sledovat pouze míč či puk, nikoli však spoluhráče.

S kostelem se mi vybavuje ministrování. Při jednom z nich jsem se neskutečně styděl. Pod Hrázkou se svítla hasičská stříkačka a my s panem farářem Vaškem museli projít hustým špalírem lidí. Zřejmě jsem byl v té chvíli třibarevný, černobílý oblek a červený v obličejí. Někdy jsme se dostali až na věž a její (jak jsme říkali) zahrádku. Možná ještě dnes tam jsou vyryta jména našich dětských lásek. Mimochodem, ta jména jsou i ve vrcholku mohutné lípy u Ondřejkovy zahrady.

Na Vejhůnkách mám pořád před sebou, dnes již odpadky zavezený, žleb. Ve vysoké neustále podmáčené trávě se hemžila spousta živočichů a na jeho stráních kvetly šípky. Dnes je v těchto místech zrekultivovaná plocha, kde nic neroste. Jeho zašlé kouzlo lze dnes spatřit už jen v Rybníčkách, v které žleb přecházel. Vidím pana Jocha, který se snažil, povětšinou vlastními silami, zbudovat koupaliště – skoro se mu to podařilo. Pod hrází rybníčka vysázal stovky kopečků jahod, které po dozrání rozdával.

Cestou do Budišova

*Zvedá se cesta, zvolna, zdvihá ji lesík na obzoru,
a sama zimní pláň svou vlnou je, je zdvihaním.
A pozdvihu vítr slouží, zasévá mraky do úhuru,
i odkrytý balvan, ptáci nízko, nízko nad pláni.*

*I slunce, jež mírný mráz nechává osiřele státi
zsinalé ve výši, a tak kraj se k němu pne,
zimou se zdvihá, prosebně, s bázni, že je ztratí,
že slunce odpojí se a pro zem oslepne.*

*A jak cesta zvedá se, my zvedáme se s ní,
zmateni pomocí od kraje, který volí nebe.
Neboj se, mohli by zabloudit smrtelní pocestní,
když tato zemská cesta dnes jinam nepovede?*

*A z kopce dolů do vsi sejít k domům zbývá.
Sestupuj, co uzemněno tam, se také zdvihá.*

Ještě dnes jsem unesen tím nádherným západem slunce v těchto místech a když se k tomu přidá vítr od Rudíkova, který provívá krajinu, v duchu říkám: *mám rád tento kraj...*

*Text Karel Pavlíček
Básně Jaromír Zelenka*

Býk (21.4–21.5)

*Slyšte, čtěte, co nám říká,
Věda o znamení býka.*

*Od býků se síla čeká.
Jsou jak skála nebo řeka.
Jak si ustelou, tak si lehnou,
Chceš-li mnoho, moc se nehnou.*

*Než se rozhoupají k akci,
Trvá jim to dlouho jaksi.
Hlavně, že jsou spolehliví.
Dej jim prostor, stvoří divy!*

*Občas vybuchnou jak sopka,
Jejich duše je však krotká.
Při víně či pění pivní,
Dovedou být kreativní.*

*Žena býk je velmi ctnostná,
K milování tuze vhodná.
Drží v ruce pevná pouta,
I na nudli muže spoutá.*

*Muž býk v lásce nezná hranic,
Rád přehlédne kila navíc.
Po čase se diví, býček,
Jsem barokní andělíček.*

*Jestli se býk v noci ztratí,
Ráno zas se domů vrátí.
Nezná splín a letargii.
Ať nám býci dlouho žijí!*

O. Koudelová

Padělky – Kde to je!?

Po roce 1989 dochází k navrácení pozemků a lesů původním majitelům. Pozemky a lesy se nacházejí na územích, která jsou na katastrálních mapách vedena jako tratě. Mají své názvy a svou polohu. Pamětníky názvů tratí jsou především starší lidé, ze střední generace si mnozí vybavují jen ty nejnámější a mladším již tyto názvy budou většinou neznámé. Oživme si, alespoň přibližně, tyto názvy při putování v okolí Budišova s důrazem na to, kde se která z jednotlivých tratí nachází.

Svoji poznávací cestu můžeme začít jihovýchodně na místě zvaném *Padělký*. Jedná se o území ohraničené cestou kolem obecních bytovek, železniční tratí a silnicí vedoucí podél nové výstavby domků, která ústí u silnice na Kojatín. U železniční tratě z Budišova na Pozďatín je oblast *Na dlouhých* sahající až k lesu pod silnice vedoucí z Budišova na Pyšel, končící na loukách u křižovatky silnic na Kamennou a Pyšel. Tajemný název *Pod lepnou*, to je okolí silnice na Pyšel, začínající naproti Míhoukovicím a táhnoucí se až k Holejím.

Znovu se vrátíme na trať Na dlouhých a podél železnice směrem na Pozďatín se budeme přibližovat k rybníku Pyšelák. Nejprve se dostaneme *Na příčníky* a blíže rybníku Pyšelák je *Na lomených*. Od těchto míst směrem k železniční trati a Spálenému dvoru se ocitneme *V chomoutech*. Nejvzdálenější místo této oblasti ve tvaru trojúhelníka *Za loukou* je ohraničeno železniční trati na Pozďatín, cestou k Pyšeláku a hrází tohoto rybníka.

Při dalším putování od železniční trati a Na dlouhých, přes silnici na Kojatín, kolem objektu zemědělského družstva, až k silnici na Nárámeč se nejprve ocitneme *Za jazírkem*. Zde jsou postaveny poslední domy v Budišově směrem ke Kojatínu.

Po překročení silnice vedoucí z Budišova do Kojatína se dostáváme do objektu zemědělského družstva, jinak *V kopcích*. Toto území přechází podél silnice na Kojatín v *V jalovčí* a dále *Na záponě* a na druhou stranu směrem ke kostelu se ocitneme *Pod humny*. Odtud budeme pokračovat směrem k silnici vedoucí na Nárámeč.

Asi pod Stonáčkovými přechází území Po humny v *Obůrky*. Po překročení silnice směrem k Rudíkovu, asi vedle posledního domku Šarkových v Budišově směrem k Nárámči, jsme v *V sedličkách*, které přecházejí směrem k Rybníčkám na oblast zvanou *Na vodavkách*. A odtud je to již kousek k rybníčkům, nebo lépe *V rybníčcích*.

Z těchto míst se vydáme přes *Na výhonech* směrem k lesu zvanému Brca. Mezi Výhonky a železniční trati je *Na dolínách*, které podél železniční trati směrem k Řihákovým přechází v *Za Bednářovými*. Od železniční trati k Brcům je to *Pod brcami* a z druhé strany Brců, směrem k Hodovu, je to *Za brcami*.

Jako další výchozí bod si zvolíme železniční přechod u Řihákových, odkud budeme putovat po silnici směrem na Hodov. Po levé straně od silnice je *Za ulicí* po pravé *Nad štěpnici* s hranicí ukončenou Zrádným kopcem a Větrákem. Od Zrádného kopce k Hodovu je území *Za zrádným kopcem* a směrem ke Kundelovu *Pod zrádným kopcem*.

Od Kundelova směrem ke Kněžskému kopci se ocitneme nejprve *V květuňce* a následně *Na břínčí*, které sahá až ke Klementicím a Kamenné, do míst, která jsou již mimo katastrální území Budišova.

Snad vám tato okrajově vymezená území pomohou alespoň trochu si udělat představu, kdeže se ta či ona oblast nachází.

Budišov v proměnách času

Fotografie Přemysl Pospíšil

Z PŘÍRODY

Zahradníkův rok

...tak, a znova se setkáváme u povídání o trávnicích a péči o ně. Snad už máme trochu blíže k jaru a informace v této oblasti nám v mnohém pomůžou, anebo nás donutí k detailnějšimu studiu této problematiky.

Poslední povídání o trávnicích jsme zakončili zmínkou o likvidaci mechu v trávniku. Toto ožehavé téma bude zajisté opět velmi aktuální v jarním období. Buďme naň připraveni!

Provozdušnění je další činností, se kterou se můžeme při údržbě našich trávníků setkat. Jeho význam spočívá v tom, že se mechanicky pomocí dutých nebo plných hrotů snažíme provozdušnit ztuhlou půdu. Ta způsobuje snížení příjmu živin, zpomalení růstu kořenů, zpomalení rozkladu stařiny. Příčinou ztuhnutí bývá především nevhodná struktura substrátu, do kterého trávník sejeme.

Provozdušňujeme většinou válci s hroty. Tento způsob má své výhody i nevýhody. Existují i jiné způsoby aerifikace (provozdušnění), ale využívají se hlavně v profesionální oblasti především při údržbě sportovišť. Myslíme si, že z technických důvodů bude těžké se této činnosti věnovat, ale považovali jsme za nutné zmínit se o tom.

Je důležité, abychom se zbavili v mech prorostlém trávníku i nežádoucí plstě (stařiny). Vytváří se v každém normálně rostoucím trávníku. Plst je důsledkem odumírání stébel trav a jejich hromadění v nadzemní vrstvě drnu. Zkuste se sami přesvědčit. Odhrňte rukou „živou travu“ a u kořenů najdete chomáčky suché trávy. Tato stařina zabráňuje pronikání vody, vzduchu, živin, slunce ke kořenům a tím brání lepšímu odnožování trav. Proto nám trávník pěkně nehoustne. Řešení je poměrně lehké, ale pokud nemáme přístroje k tomuto účelu sloužící, je i pracné. Hrábě, které máme doma, mohou taky posloužit, ale podle vlastních zkušeností jsou nedostačující a je s nimi i těžší manipulace. Proto je lepší pořídit si speciální vertikutační hrábě a s nimi jde vertikutace (pročesávání) lehčeji, ale hlavně důkladněji. Ještě jedna poznámka. Pročesávejte ve dvou směrech, nejlépe do kříže. Uvidíte, kolik toho ještě z trávníku dostanete ven. Při této práci se vytrhují i kousky zdravé trávy, nebojte se toho. Je to jen v malých množstvích a dobře odnožující trávník rychle nahradí chybějící hmotu. Po pročesání trávník dobře zalijte, přihnojte, můžete přidat travní osivo na dosetí. Přidává se i křemičitý písek na vylepšení vrchní vrstvy substrátu a lepšímu odnožování trav. Pročesejte pokosený trávník, pročesat neposečený vysoký trávník je dřina. Pročesávání děláme na jaře a je možné jej udělat ještě jednou koncem léta.

Pokud máte plochu velkou, nebo se prostě nechcete dít s hráběmi, je možné si půjčit v půjčovně vertikutátor. Je ve velikosti sekačky, stejně se s ním pracuje a nestojí vás to žádnou námahu. Koupit takový stroj se taky dá, ale je to poměrně nákladná věc a pokud nemáte opravdu velké plochy, nevyplatí se to.

Další důležitou součástí údržby trávníku je sečení. Je pravděpodobně asi nejlépe propracované z hlediska techniky. O sekačkách bylo a je popsáno mnoho. Výběr je na každém z nás. Snad bychom měli znát plochu, kterou budeme síct, jestli zvolíme elektrickou nebo benzinovou, s pohonem nebo bez něho. Některé sekačky mají také už výše zmíněný vertikutátor, při sečení hned trávník pročese.

Co se týče doby sečení, začínáme na jaře s počátkem růstu trav a končíme se zastavením růstu v říjnu a někdy i v listopadu. Nikdy nesečeme tak nízko, abychom porušili odnožovací část trav. To má za následek rychlejší odumírání jemných složek trav ve směsi a plstnatění. Trávník nám postupně řídne a není pěkný. Velmi nízko se sečou jenom některé speciální travní směsi. Naopak příliš vysoké sečení se projeví špatným odnožováním trav, trávník bude málo hustý, budou v něm prosperovat plevele.

Počet sečení, častý to dotaz, je závislý na druhu travní směsi, četnosti hnojení, závlahy, druhu využití trávníku a v neposlední řadě rychlosti růstu. Intenzivně využívané trávníky sečeme častěji, rekreační asi jednou týdně. První sečení nově založeného

trávníku provádíme na výšku 60, max. 100 mm. Při zachování dostatečné listové plochy podpoříme lepší zakořenění a omezíme rozvoj plevelů. U dalšího sečení snižujeme výšku sečení na 30–40 mm. Pokud je sucho a nemůžeme dostatečně zalévat, ponecháváme výšku vyšší (50 mm). Na zimní období také zvyšujeme výšku sečení.

Zajímavou kapitolou je problematika chorob, škůdců v trávnících. I tato oblast nabývá na významu v našich zahradách. Časté jednostranné hnojení trávníku dusíkem, hlavně v podzimním období, anebo celková nedostatečná zásoba živin, dále pak nadbytečná vlhkost, zhutnění půdy, nedostatek světla mají za následek rozvoj chorob. Tento rozvoj chorob, škůdců bývá často nepravidelný, těžko se identifikuje a dosud neexistují registrované přípravky na jejich potlačení.

Nejčastěji se asi všichni setkáváme s plísní sněžnou. Vyskytuje se hlavně v době střídání teplot, dlouhotrvajícím vlhku, sněhu na nezamrzlé půdě, neodklizeném listí, trávě. Vysoké dávky dusíkatého hnojiva na podzim a nedostatek draselného hnojiva, přílišné sekání na podzim a stinné polohy jsou také příčinou rozvoje této choroby.

Ochrana spočívá vlastně v opačném počínání, než to co jsme uvedli jako příčiny vzniku a výskytu této nemoci. Nepřehnojovat dusíkem, odstraňovat listí, pokosenou trávu, provzdušňovat trávník a omezit vápnění na podzim. Potom můžeme s úspěchem použít i chemickou ochranu.

U dalších chorob jako je padlí, travní rzi a jiné se v podstatě snažíme hlavně vhodnou údržbou a vhodným vytvořením stanovištních podmínek zamezit jejich vzniku a šíření. Chemie není všelék, ale pomůže, když se postaráme o ostatní sami.

Co se týče škůdců v trávníku, myslíme, že největším a asi nejurputnějším jsou krčci. Metody odchyty jsou asi každému dostatečně známé a nemá cenu se více rozšiřovat. Možná nám spíše poradíte vy. Předem děkujeme.

To je vše, co jsme velice v kostce chtěli k trávníkům říct. Mnohého se naše vyprávění vůbec nedotklo. Možná někdy při osobní rozmluvě se i na některá jiná témata dostane. Rádi též uvítáme vaše zkušenosti a poznatky. Přejeme vám hezké trávníky.

Molnárovi

POČASÍ

Přehled srážek v měsících

prosinec 2004	15,7 mm
leden 2005	54,6 mm
únor 2005	47,4 mm

JÍZDNÍ ŘÁD

Platí od 12. 12. 2004 do 10. 12. 2005 (vybrané spoje)

Křižanov – Studenec

Velké Meziříčí–zast.	Budišov	Studenec	přípoj		do Třebíče	
			do Brna	příjezd	odjezd	příjezd
5.20	5.44	5.54	6.01	7.00	6.00	6.18
8.17	8.41	8.51	8.58	10.10	8.58	9.16
10.17	10.41	10.51	10.57	12.10	10.58	11.16
12.17	12.41	12.51	12.57	14.14	12.58	13.16
13.22 x	13.46	13.56			13.59	14.17
14.17	14.41	14.51	14.57	16.10	14.58	15.16
16.20	16.44	16.54	16.57	18.10	16.58	17.16
18.18	18.43	18.53	18.57	20.10	19.56	20.14

Studenec – Křižanov

přípoj		příjezd z Třebíče		Studenec	Budišov	Velké Meziříčí–zast.
odjezd	příjezd	odjezd	příjezd			
5.27	6.53	5.39	5.57	6.56	7.09	7.32
7.37	8.54	8.39	8.57	9.01	9.14	9.36
9.37	10.54	10.39	10.56	11.01	11.14	11.36
11.37	12.54	12.39	12.56	13.01	13.29	13.54
12.37	13.58			14.02 x	14.24	14.48
13.37	14.54	14.39	14.56	15.01	15.14	15.37
15.37	16.53	16.39	16.56	17.01	17.19	17.41
		17.36	17.55	18.12 x	18.25	18.47
17.37	18.47	18.39	18.56	19.01	19.20	19.42

x – jede jen v pracovní dny

Pozn.: Pokud se čtenářům zdá, že se jim jízdní řád nějak nezdá, musíme připustit, že se jim to nezdá. Spojení se většinou změnilo k horšímu, a to v důsledku toho, že již nezastavují rychlíky ve Studenci. V současné době probíhají jednání zástupců takto postižených obcí se zástupci kraje i Českých drah o možnosti úprav výše uvedeného (ne)řádu. Ty však narážejí na nutnost navrácení alespoň několika zastávek rychlíků, o čemž rozhoduje ministerstvo. Na takové úrovni však v této době mají jiné starosti, takže uvidíme. V každém případě ještě o jednáních k jízdnímu řádu budeme informovat v příštím zpravodaji.

L. Dokulil

Z REDAKČNÍ POŠTY

Čím dřív, tím lépe

Na stránkách Budišovského zpravodaje jsme se mohli dozvědět o úvahách i skutečných možnostech vybudovat Dům s pečovatelskou službou v nevyhovujících prostorách zámku, v r. 2005 má dojít k zahájení prací na tomto chvályhodném projektu, který počítá s vybudováním novostavby. Potrvá ještě dlouho, než takové zařízení přijme prvního obyvatele.

V obcích se srovnatelným počtem obyvatel, kde se nachází podobná zařízení, jen málo zájemců opouští své domovy a stěhuje se do pečovatelských jednotek. Většinou jde o těžce nemocné lidi, kteří si nedovedou obstarat základní životní potřeby, zbylá místa jsou pak zaplněna zájemci z jiných obcí, a tak se opět může projevit nedostatek prostoru pro další žadatele z řad domácích obyvatel.

Ty obce, které se opravdu dobře starají o své spoluobčany, mají kromě pečovatelských jednotek ještě jednu službu, která se osvědčila jako velká pomoc starým a méně soběstačným občanům. Je to rozvoz obědů a případné obstarání nákupů, někde dokonce rozvoz rozšířili i na širší okolí s finanční spoluúčastí obcí na provoz auta.

Podívejme se blíže na situaci v části naší obce v Mihoukovicích. V minulosti na toto odlehlé místo zajížděla pojízdná prodejna, občas docházela i sociální pracovnice z okresního města. Tyto služby nyní neexistují. Mihoukovice se postupně vyklidňují, zůstávají zde jen starší spoluobčané, o některé z nich se obětavě starají jejich sousedé, mnohdy lidé v důchodovém věku. Možná i oni budou v brzké době potřebovat pomoc. Potřebných lidí je u nás v celé obci více a nejsou to jen osamělí lidé. Někdy se do obtížně řešitelné situace dostávají i jinak soběstační obyvatelé z důvodu onemocnění.

Všem těmto lidem by usnadnila život možnost odběru rozvážených obědů, případně obstarávání nákupu 1 × v týdnu. Nemusí jít o navýšení počtu zaměstnanců obce, jedná se o několik hodin v týdnu. Vše závisí na ochotě pomoci potřebným spoluobčanům. Je třeba je i aktivně vyhledávat, pohovořit s nimi o nové službě a současně vyhodnotit jejich životní a sociální situaci. Tady mohou pomoci zastupitelé obce, kteří znají obyvatele z okolí svého bydliště. Možná, že v brzké budoucnosti zvedne telefon i dočasně nemocný člověk, uvězněný ve svém domě např. z důvodu zlomeniny končetiny a objedná si takovou službu, byť jen na určitou dobu.

Pane Pavlíčku,

chtěli bychom Vám a Vaším prostřednictvím celé redakci BZ a také stálým i příležitostným přispěvatelům v první řadě poděkovat. Vaší zásluhou jsme se mohli v minulých letech těšit na to, že k nám několikrát za rok přijde posel – jeden z nejmilovanějších a nejmilejších – Budišovský zpravodaj. Více než padesát let už v Budišově trvale nežijeme a pro zdravotní potíže několik posledních let ani nedojíždíme, takže na nás z každého čísla Zpravodaje vždy zavane „dech domova“, především vzpomínek. Se zájmem však sledujeme i zprávy o současném dění v našem rodném městečku a jsme rádi, že v něm opět panuje rušnější společenský život.

Pane Pavlíčku, uvědomujeme si, kolik úsilí musíte vynaložit a jakého nasazení je třeba, aby každé jednotlivé číslo BZ mohlo vyjít. Chceme Vám proto vyslovit obdiv za vytrvalost, obětavost i citlivost pro volená témata a celý ráz Zpravodaje včetně hodnotných příloh.

Ať se Vám jako doposud Vaše práce daří, ať dál těší i Vaše spolupracovníky a budišovský obecní úřad ať má i nadále pochopení pro tuto zásluhou činnost, která nám, čtenářům BZ, přináší informace, poučení i radost.

Brno 14. února 2005

Alena a Jiří Škarkovi, Brno

Vážený a milý pane Pavlíčku!

Spolu se srdečným pozdravem posílám i milou vzpomínku. Ne s příliš velkým nadšením Vám sděluji, že v poslední době se rapidně zhoršilo mé vidění, už ani s lupou nejsem s to přečíst běžný novinový tisk. Jistě uznáte, že by v budoucnu nebylo účelné zasílat mi příští čísla Budišovského zpravodaje, jež by u mne ležela ladem. Je mi to moc líto, protože v každém zaslaném čísle jsem nacházel mnoho zajímavého, obdivoval jsem tu bohatou paletu obsahu, Vaši neutuchající vynalézavost a dokonce bych rád poznamenal, že mnohé bylo pro mne inspirující.

Z celého srdce Vám přeji, aby BZ zásluhou Vaší a Vašich spolupracovníků si stále udržoval tak vysoko nasazenou laťku, aby každé číslo bylo občany Vašeho městečka právem oceňováno, uznáváno.

Jsem velmi rád, že jsme se osobně poznali a byli si – jak věřím – vzájemně prospěšní.

čtenář Budišovského zpravodaje

Zpráva

Redakce zpravodaje má ve svém archívu, v krabicích, několik zbylých čísel z minulých ročníků, které jsou případným zájemcům k dispozici. Když jsem se nedávno snažil udělat pořádek, zjistil jsem, že jedna z krabic má prokousaný jeden ze svých rohů, tak, že bylo vidět vykukující výtisky. Jak se ke krabici myš dostala, je mi záhadou. Zajímavé je, že zpravodaje zůstaly netknuty. Je to dobrá, nebo špatná zpráva?

Karel Pavlíček

OPRAVY

V textu Hradu a tvrze – 2. část na str. 33 je vinou redakce nesprávně uvedeno jméno velkomeziříčského historika a badatele Vladimíra Mákovského. Autorovi článku se tímto omlouváme.

V příloze, str. 4 ve vložených verších Jakuba Demla chybí jeden verš, správný text zní:

...ptám se lehkého slunce, letícího nade mnou:

Byl to sen marný?

Na hrobech plno sladkých květů

krvavých.

Str. č. 19 ...v současnosti v Kyjevě – má být v Kijevě

OBSAH

<i>Předjarním Horáckem</i>	2
Z OBECNÍHO ÚŘADU	3
Plnění programového prohlášení obecního zastupitelstva v Budišově	3
Usnesení z jednání zastupitelstva Obce Budišov ze dne 2. 12. 2004	7
Usnesení z jednání zastupitelstva Obce Budišov ze dne 3. 2. 2005	8
Rozpočtové úpravy 2004	9
Rozpočet na rok 2005	11
Výměna občanských průkazů	14
ZPRÁVY	15
Kazatelna opět v Budišově	15
Cukrárna	16
O radioaktivních odpadech v Senátu	17
Z KULTURY	18
Budišovští ochotníci na cestách	18
Václav Dosbaba jubilující a vystavující	20
Jubileum osobitého výtvarníka Václava Dosbaby	20
Malé důležité ohlédnutí výtvarníka Václava Dosbaby	24
A nyní trochu fantazie	27
Social Band	28
Z HISTORIE	30
Velikonoce mého dětství	30
Červené pondělí	31
Z archívu rodiny Němečkovy	31
Budišovský rodák Ladislav Tvarůžek	31
Ferda, Bobeš a Brok	35
Z historie mlýnů na Jihlavce	36
Mlýny na říčce Rouchovance u Rouchovan	39
Jak se dříve hospodařilo	43
Předpověď na rok 2004?	44
Z BUDIŠOVA	45
Ohlédnutí za vánočním obdobím	45
Živý Betlém	45
Vánoční jarmark	45
Předtančení devátáků	45
Co se ve škole chystá a připravuje	46
Škola o sobě	46
Konec roku 2004	47
Aktuality z Budišova	48
Mám rád tento kraj	49
<i>Za Kojatínem</i>	50
<i>Cestou do Budišova</i>	51
Býk	52
Padělky – Kde to je!?	52
Budišov v proměnách času	54

Z PŘÍRODY	57
Zahradníkův rok	57
POČASÍ	59
Přehled srážek v měsících	59
JÍZDNÍ ŘÁD	60
Z REDAKČNÍ POŠTY	61
Čím dříve, tím lépe	61
Pane Pavlíčku	61
Vážený a milý pane Pavlíčku!	62
Zpráva	62
OPRAVY	62

PŘÍLOHA 5/2001: PLATNÉ VYHLÁŠKY OBCE BUDIŠOV